

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

“BH-GAS” D.O.O SARAJEVO ZA 2011.GODINU

Broj: 06-13/12

Sarajevo, maj 2012. godine

UPRAVI „BH-GAS“ D.O.O. SARAJEVO**NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE*****Predmet revizije***

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja „BH-GAS“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu–Društvo), bilansa stanja sa stanjem na dan 31.12.2011. godine i pripadajućih bilansa uspjeha, izvještaja o promjenama na kapitalu i izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je završila na taj dan, te reviziju usklađenosti poslovanja sa propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za izradu i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: uvođenje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su važne za pripremu i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije, prevare ili greške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u danim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja preduzeća sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ br: 22/06) i Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i iznosima koji su objavljeni u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka zasnovan je na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalim usljed korupcije, prevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su važne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizorsko mišljenje.

Osnov za izražavanje mišljenja:

- 1. U finansijskim izvještajima priznate su obaveze po osnovu glavnice i kamate po ino kreditima u iznosu od 30.011.411 KM, a vjerovatnoća odliva sredstava je upitna zbog nepostojanja relevantne dokumentacije o priznavanju obaveza. Prema paragrafu 91. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja kada je vjerovatno da će doći do odliva resursa i podmirenja obaveza. Zbog navedenog ne može se potvrditi da su iskazane obaveze, obaveze Društva jer se iste ne izmiruju, a priznati troškovi kamata i kursnih razlika značajno utiču na rezultate poslovanja (što je pojašnjeno u tački 4.8. Izvještaja);**
- 2. Na ime regresa za godišnji odmor isplaćeno je 49.341 KM što nije u skladu sa Općim kolektivnim ugovorom za teritoriju FBiH, kojim je utvrđeno da je uslov za isplatu regresa da Društvo nije poslovalo sa gubitkom u prethodnoj godini. Obzirom da je Društvo u prethodnoj**

godini iskazalo gubitak u iznosu od 3.667.683 KM ne može se potvrditi opravdanost isplate regresa uposlenicima u 2011. godini (što je pojašnjeno u tački 4.11. Izvještaja);

3. Zaključeni su ugovori o nabavci putničkih vozila nakon provedenih postupaka zamjenom po sistemu „staro za novo“ u iznosu od 116.650 KM, suprotno Zakonu o javnim nabavkama BiH (što je pojašnjeno u tački 4.13. Izvještaja).

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno finansijski položaj „BH-GAS“ d.o.o. Sarajevo na dan 31.12.2011. godine, rezultate poslovanja i novčani tok za godinu koja je završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijsko poslovanje „BH-GAS“ d.o.o. Sarajevo tokom 2011. godine, osim za napomene navedene u tačkama prethodnog pasusa, bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Ističemo pitanja koja nisu uticala na davanje Mišljenja:

- Društvo nije izvršilo usklađivanje Statuta u skladu sa Uredbom o vršenju ovlaštenja organa Federacije BiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala (što je pojašnjeno tački 4.3 Izvještaja);
- Nisu uspostavljene odgovarajuće kontrolne aktivnosti koje bi obezbijedile nadzor i potpunu kontrolu u dijelu: potraživanja, rasporeda bivšeg člana Uprave; utvrđivanja plaća i naknada i definisanja opisa poslova sistematizovanih radnih mjesta sa jasno naznačenim dužnostima i odgovornostima (što je pojašnjeno tački 4.3 Izvještaja);
- Regulisanje cijena prirodnog gasa tarifnim kupcima, prema Uredbi o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede donesenoj od strane Vlade FBiH, je zasnovano na osnovu cijene nafte i naftnih derivata na svjetskom tržištu kao polazne osnove za kalkulaciju, definisanih perioda isporuke, odnosa planiranih količina i realizovanih količina gasa, sezonske ili dnevne dinamike isporuke tarifnim kupcima, odnosa ugovorenog i isporučenog kvaliteta gasa kao i ostalih kalkulativnih elemenata cijene isporučenog gasa. U Društvu nisu utvrđene procedure formiranja prodajne cijene niti postoji dosljedna primjena formiranja cijena isporuke prirodnog gasa za distributivna preduzeća. U praksi se nabavna cijena gasa tromjesečno koriguje prema međunarodnim ugovorima, dok se cijena isporuke distributerima ne koriguje na takav način, već nakon dobivene saglasnosti na cijene prijedložene od strane Društva. Rokovi korekcije prodajnih cijena gasa nisu precizirani aktima, tako da Uprava sačinjava prijedloge cijena na osnovu procjena ukupnog poslovanja (što je pojašnjeno u tački 4.10. Izvještaja).

Sarajevo, 11.05.2012. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

BILANS STANJA NA DAN 31.12.2011. GODINE	1
BILANS USPJEHA ZA PERIOD 01.01. – 31.12.2011. GODINE	2
IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA.....	3
ZA PERIOD OD 01.01. DO 31.12.2011. GODINE	3
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU	4
ZA PERIOD KOJI ZAVRŠAVA NA DAN 31.12.2011. GODINE.....	4
1. UVOD	5
2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	5
3. REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
4. NALAZI I PREPORUKE	7
4.1 Prethodno iskustvo sa klijentom i ostale kontrole nadležnih organa	7
4.2 Obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti i finansiranje	8
4.3 Sistem internih kontrola	9
4.4 Planiranje i izvještavanje.....	12
4.5 Stalna sredstva i dugoročni plasmani	14
4.6 Potraživanja	16
4.7 Novac i novčani ekvivalenti	18
4.8 Obaveze, rezervisanja i razgraničenja	18
4.9 Kapital.....	20
4.10 Prihodi.....	20
4.11 Rashodi	22
4.12 Sudski sporovi	23
4.13 Nabavke	24
4.14 Vanbilansna evidencija	25
5. KOMENTAR	25

B I L A N S S T A N J A na dan 31.12.2011. godine

Pozicija	Neto iznos	
	Tekuća godina	Prethodna godina
A K T I V A		
A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	22.862.464	20.613.930
Nematerijala sredstva	30.985	25.409
Nekretnine, postrojenja i oprema	22.780.475	20.537.517
Zemljišta	1.772.515	1.772.515
Građevinski objekti	11.842.452	14.883.733
Postrojenja i oprema	2.259.128	2.545.037
Avansi i nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	6.906.380	1.336.232
Ostala stalna materijalna sredstva	51.004	51.004
B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
C) TEKUĆA SREDSTVA	87.511.712	81.012.919
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	171.694	181.116
Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar	171.464	170.814
Dati avansi	230	10.302
Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	87.340.018	80.831.803
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	13.891.772	31.851.844
Kupci u zemlji	71.708.138	47.396.046
Druga kratkoročna potraživanja	1.590.055	1.140.622
Potraživanja za PDV	121.948	87.033
Aktivna vremenska razgraničenja	28.105	356.258
D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	-	-
POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	110.374.176	101.626.849
Vanbilansna aktiva	8.918.304	8.933.052
UKUPNO AKTIVA	119.292.480	110.559.901
P A S I V A		
A) KAPITAL	43.270.828	44.937.742
Osnovni kapital	50.000	50.000
Zakonske rezerve	5.458.477	5.458.477
Statutarne rezerve	22.562.412	22.562.412
Neraspoređena dobit ranijih godina	16.866.853	20.534.536
Gubitak ranijih godina	-	3.667.683
Gubitak izvještajne godine	1.666.914	-
B) DUGOROČNA REZERVISANJA	1.255.804	786.098
Dugoročna razgraničenja	1.255.804	786.098
C) DUGOROČNE OBVEZE	15.508.531	13.674.918
Dugoročni krediti	15.508.531	13.674.918
D) ODLOŽENE POREZNE OBVEZE	-	-
E) KRATKOROČNE OBVEZE	40.128.067	32.504.264
Kratkoročne finansijske obveze	9.199.552	8.180.097
Dobavljači u zemlji	1.333.413	972.425
Dobavljači u inostranstvu	29.473.674	21.967.753
Obveze po osnovu plaća, naknada i ost.prim.zaposlenih	19	196
V. Druge obveze	67.073	443.940
VI. Obaveze za ostale poreze i druge dažbine	54.336	39.654
VII. Obaveze za PDV	-	900.199
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	10.210.946	9.723.827
G) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	-	-
POSLOVNA PASIVA	110.374.176	101.626.849
Vanbilansna pasiva	8.918.304	8.933.052
UKUPNO PASIVA	119.292.480	110.559.901

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Nadzorni Odbor je na sjednici održanoj 24.02.2012. godine donio Odluku o usvajanju finansijskih izvještaja Društva za 2011. godinu i podnio ih Skupštini na konačno usvajanje.

B I L A N S U S P J E H A za period 01.01. – 31.12.2011. godine

Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
A DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I. Poslovni prihodi	201.038.259	148.987.685
Prihodi od prodaje robe	200.988.254	148.944.807
Prihodi od prodaje učinaka	7.127	-
Ostali poslovni prihodi	42.878	42.878
II. Poslovni rashodi	202.434.136	151.716.831
Nabavna vrijednost prodane robe	19.128.318	145.448.562
Materijalni troškovi	84.015	90.231
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	1.830.164	1.665.062
Troškovi proizvodnih usluga	200.487	313.005
Amortizacija	3.677.289	3.797.639
Troškovi rezervisanja	64.509	36.252
Nematerijalni troškovi	449.354	366.080
Gubitak od poslovnih aktivnosti (II-I)	1.395.877	2.729.146
FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
III. Finansijski prihodi	4.260.791	2.298.578
Prihodi od kamata	80.009	58.153
Pozitivne kursne razlike	4.180.782	2.240.425
IV. Finansijski rashodi	5.164.346	6.739.139
Rashodi kamata	182.806	745.941
Negativne kursne razlike	4.686.082	5.993.198
Ostali finansijski rashodi	295.458	0
Gubitak od finansijskih aktivnosti (IV-III)	903.555	4.440.561
Gubitak redovne aktivnosti	2.299.432	7.169.707
OSTALI PRIHODI I RASHODI		
V. Ostali prihodi i dobici	753.823	3.502.764
Dobici od prodaje stalnih sredstava	1.946	0
Naplaćena otpisana potraživanja	751.677	1.976.202
Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	200	1.526.562
VI. Ostali rashodi i gubici	121.305	500
Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	11.582	-
Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti	107.466	-
Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	2.257	500
Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (V – VI)	632.518	3.502.264
Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda	-	-
PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIV.VRIJEDN.SREDSTAVA		
Prihodi iz osnova usklađivanja vrijed.sredstava	-	-
Rashodi iz osnova usklađivanja vrijed.sredstava	-	240
Umanjenje vrijednosti stalnih materijalnih sredstava	-	240
Gubitak od usklađivanja vrijednosti	-	240
DOBIT ILI GUBITAK PERIODA - NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
Net dobit neprekinutog poslovanja	-	-
Neto gubitak neprekinutog poslovanja	1.666.914	3.667.683
POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA	-	-
NETO GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA	1.666.914	3.667.683
NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
Neto gubitak perioda	1.666.914	3.667.683
B) OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK	-	-
Ukupno neto sveobuhvatni gubitak	1.666.914	3.667.683

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Nadzorni Odbor je na sjednici održanoj 24.02.2012. godine donio Odluku o usvajanju finansijskih izvještaja Društva za 2011. godinu i podnio ih Skupštini na konačno usvajanje.

IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA za period od 01.01. do 31.12.2011. godine

(DIREKTNA METODA)

KM

O p i s	Oznaka	IZNOS Tekuća godina	IZNOS Prethodna godina
A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
1. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (2 do 4)		214.294.364	174.340.557
2. Prilivi od kupaca i primljeni avansi	+	211.780.908	173.509.757
3. Prilivi od premija, subvencija, dotacija i sl.	+(-)	743	314
4. Ostali prilivi od poslovnih aktivnosti	+	2.512.713	830.486
5. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (6 do 10)		228.574.471	169.695.406
6. Odlivi iz osnova isplata dobavljačima i dati avansi	+(-)	226.419.270	166.813.308
7. Odlivi iz osnova plaća, naknada plaća i drugih primanja	+(-)	1.371.227	2.778.831
8. Odlivi iz osnova plaćenih kamata	+(-)	161.097	-
9. Odlivi iz osnova poreza i drugih dadžbina	+(-)	32.948	-
10. Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	+(-)	589.929	103.267
11. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (1-5)		-	4.645.151
12. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (5-1)		14.280.107	-
B. GOTOVINSKI TOK IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
13. Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (14 do 19)		63.905	-
14. Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	+		
15. Prilivi iz osnova prodaje dionica i udjela	+		
16. Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	+	2.276	
17. Prilivi iz osnova kamata	+		
18. Prilivi od dividendi i učešća u dobiti	+		
19. Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	+	61.629	
20. Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (21 do 24)		-	-
21. Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-		
22. Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-		
23. Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-		
24. Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-		
25. Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (13-20)		63.905	-
26. Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (20-13)		-	-
C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
27. Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti		2.700.496	177.092
28. Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (29 do 31)		6.444.366	2.248.223
29. Odlivi iz osnova isplaćenih dividendi	-	108.000	442.547
30. Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-	928.964	-
31. Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	-	-	121.627
32. Odlivi iz osnova ostalih obaveza		5.407.402	1.684.049
33. Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (27-28)		3.743.870	2.071.131
34. Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (28-27)		3.743.870	2.071.131
35. D. UKUPNI PRILIVI GOTOVINE (1+13+27)		217.058.765	174.517.649
36. E. UKUPNI ODLIVI GOTOVINE (5+20+28)		235.018.837	171.943.629
37. F. NETO PRILIV GOTOVINE (35-36)		-	2.574.020
38. G. NETO ODLIV GOTOVINE (36-35)		17.960.072	-
39. H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		31.851.844	29.277.824
40. I. Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	+	1.729.415	1.000.898
41. J. Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	1.132.390	750.592
42. K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda (39+35-36+40-41)		13.891.772	31.851.844

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Nadzorni Odbor je na sjednici održanoj 24.02.2012. godine donio Odluku o usvajanju finansijskih izvještaja Društva za 2011. godinu i podnio ih Skupštini na konačno usvajanje.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU
za period koji završava na dan 31.12.2011. godine

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Ost. rezerve	Akumulir. neraspor. dobit/ nepokriv. gubitak	UKUPNI KAPITAL (2+3+4)
1	2	3	4	6
1. Stanje na dan 31.12.2009. g.	50.000	28.020.889	20.934.536	49.005.425
2. Efekti promjena u račun.politikama	-	-	-	-
3. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-
4. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2009., odn. 01.01.2010. g.	50.000	28.020.889	20.934.536	49.005.425
5. Efekti reval.materij.i nem.sredstava	-	-	-	-
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finansijskih sred.raspol. za prodaju	-	-	-	-
7. Kursne razlike nastale prevođenjem fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-
8. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.	-	-	(3.667.683)	(3.667.683)
9. Neto dobiti/gubici prizn.dir.u kapitalu	-	-	-	-
10. Objavljene dividende i drugi oblici rasp.i pokriće gubitka	-	-	400.000	400.000
11. Emisija dion.kapitala i dr.obl.poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-
12. Stanje na dan 31.12.2010.godine	50.000	28.020.889	16.866.853	44.937.742
13. Efekti promjena u rač.politikama	-	-	-	-
14. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-
15. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2010., odn., 01.01.2011. g.	50.000	28.020.889	16.866.853	44.937.742
16. Efekti reval.materij.i nem.sredst.	-	-	-	-
17. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finans.sreds.raspol. za prodaju	-	-	-	-
18. Kursne razlike nastale prevođenj. fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-
19. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.	-	-	(1.666.914)	(1.666.914)
20. Neto dobiti/gubici priznati u kapit.	-	-	-	-
21. Objavljene divid.i drugi obl.raspodj. dobiti i pokriće gubitka	-	-	-	-
22. Emisija dion.kapit.i dr.oblici poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-
23. Stanje na dan 31.12.2011. god.	50.000	28.020.889	15.199.939	43.270.828

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Nadzorni Odbor je na sjednici održanoj 24.02.2012. godine donio Odluku o usvajanju finansijskih izvještaja Društva za 2011. godinu i podnio ih Skupštini na konačno usvajanje.

**IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
„BH-GAS“ d.o.o. SARAJEVO
ZA 2011. GODINU****1. UVOD**

Privredno društvo za proizvodnju i transport gasa »BH-Gas« d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu Društvo), osnovano je 1997. godine, a Odlukom br. 95/2000 od 04.05.2000. godine Vlada FBiH je preuzela osnivačka prava sa 100% udjelom u vlasništvu nad Društvom. Na osnovu Odluke Vlade FBiH od 08.04.2004. godine usklađen je status »BH-GAS« d.o.o. Sarajevo sa odredbama Zakona o privrednim društvima.

Društvo je registrovano Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj: 065-0-Reg-11-003653 od 28.11.2011. godine, kada je izvršeno povećanje broja lica ovlaštenih za zastupanje subjekta upisa u unutrašnjem i vanjskotrgovinskom prometu.

Ovlaštenja vlasnika kapitala po osnovu državnog kapitala u Društvu vrši Vlada FBiH, putem Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije u skladu sa Uredbom o vršenju ovlaštenja organa Federacije BiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala. Na pravni položaj, upravljanje i poslovanje Društva primjenjuju se Zakon o javnim preduzećima u FBiH i Zakon o privrednim društvima.

Osnovna djelatnost Društva je uvoz, prodaja i transport prirodnog gasa distributerima i industrijskim potrošačima. Sve količine prirodnog gasa za Bosnu i Hercegovinu se uvoze iz Ruske Federacije koje se do Bosne i Hercegovine se transportuju pravcem preko transportnih sistema Ukrajine, Mađarske i Srbije. Ukupna dužina gasovoda kroz BiH iznosi 191 km od čega je Društvu pripalo vlasništvo nad postojećom infrastrukturom za transport gasa na području Federacije BiH na dužini gasovoda od 135 km. Projektovani kapacitet gasovoda iznosi 1 milijarda m³/godišnje.

Za realizaciju poslova i ciljeva poslovanja, Društvo je formiralo organizacione jedinice:

- Kabinet Uprave
- Sektor tehničkih poslova
 - Služba za transport gasa
 - Služba održavanja
- Sektor za razvoj
- Sektor ekonomsko-finansijskih poslova
 - Finansijsko-planska služba
 - Računovodstvena služba
- Sektor za pravne i opće poslove

Na dan 31.12.2011. godine u Društvu je bilo zaposleno 39 zaposlenika.

Sjedište Društva je u Sarajevu, u ul. Hamdije Čemerlića br. 2.

Na datum bilansa Društvo je dalo izjavu da su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS).

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije izrazimo mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procjenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i danih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sistema internih kontrola uspostavljenih u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i spriječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Sistemom uzorka ispitali smo procese koji se odnose na obavljanje zakonom

utvrđene djelatnosti, zakonsku i usklađenost sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, planiranje poslovnih aktivnosti i sa njima povezane račune vezane za sredstva, obaveze i kapital, prihode i rashode, uključujući značajnije troškove poslovanja.

Obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške nisu otkrivene.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja koja smo smatrali bitnim, a vezana su za finansijsko izvještavanje.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom finansijskih izvještaja za 2011. godinu, konstatovali smo određene propuste i nepravilnosti. U cilju otklanjanja istih, date su slijedeće preporuke:

- *Potrebno je osigurati dosljednu primjenu svih pisanih procedura i pravila u cilju poboljšanja uspostavljenog sistema internih kontrola, kao i adekvatan i pouzdan nadzor te kontinuirano praćenje kontrolnih aktivnosti.*
- *Poduzeti aktivnosti na hitnom usklađivanju Statuta Društva u skladu sa Uredbom o vršenju ovlaštenja organa Federacije BiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala.*
- *Potrebno je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta utvrditi poslove osnovnih organizacionih jedinica i njihov djelokrug rada, sa raspodjelom nadležnosti i opisima poslova svakog pojedinačnog sistematizovanog radnog mjesta sa jasno naznačenim dužnostima i odgovornostima istih.*
- *Potrebno je prilikom imenovanja članova Nadzornog odbora, direktora i izvršnih direktora poduzimati aktivnosti u cilju dosljedne primjene Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH, posebno u dijelu imenovanja na kraći period.*
- *Prilikom razriješenja članova Uprave definisati internim aktima ko vrši raspored istih na druga radna mjesta kao i pravovremeno i na adekvatan način rješavati radno-pravni status članova Uprave, a u cilju pravilnog izvršenja troškova plaća i ostalih troškova koji se odnose na članove Uprave.*
- *Poduzeti aktivnosti na donošenju Poslovnika o radu Uprave u skladu sa Statutom Društva.*
- *Potrebno je Pravilnikom o radu Društva definisati kriterije i način primjene istih za utvrđivanje koeficijenata za pojedino radno mjesto odnosno za obračun i isplatu osnovne plaće svakog zaposlenika, u cilju zadovoljenja principa transparentnosti kod utvrđivanja plaća.*
- *Potrebno je da Uprava Društva, u okviru svojih nadležnosti, hitno poduzme aktivnosti po Obavijesti Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo od 31.07.2007. godine, vezano za krivotvorenje diplome o završenoj visokoj stručnoj spremi od strane zaposlenika Društva.*
- *Prilikom zaključivanja prostih kompenzacija i cesija duga, potrebno je da Uprava Društva obezbijedi pismeno ovlaštenje Nadzornog odbora u skladu sa Statutom i Zakonom o javnim preduzećima u FBiH.*
- *Pri izradi Trogodišnjeg Plana poslovanja dosljedno i u potpunosti poštivati Zakon o javnim preduzećima u FBiH, u dijelu planiranja svih stavki prihoda i rashoda, kao i raspodjele dobiti.*
- *Plan investicijskih ulaganja treba biti zasnovan na realnim ostvarenjima za period na koji se odnosi.*
- *Potrebno je da Uprava značajno ojača kontrole nad imovinom kojom raspolaže i koju iskazuje u finansijskim izvještajima sa ciljem zaštite od mogućih gubitaka.*
- *Radi realnog iskazivanja materijalnih sredstava, dosljedno i u potpunosti postupati u skladu sa paragrafom 7. i 13. MRS 16-Nekretnine, postrojenja i oprema. Prema načelima opreznosti i realnosti Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja procjenjivati iskazane bilansne pozicije i očekivane buduće koristi.*

- *Potrebno je Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama jasno definisati procedure i postupke ispostavljanja faktura, praćenja naplate, prijenosa na sumnjiva i sporna potraživanja, ispravke nenaplaćenih potraživanja, otpisa potraživanja i utuženja kupaca, te osigurati dosljednu primjenu istog.*
- *Potrebno je izvršiti analizu neutuženih potraživanja i poduzeti potrebne aktivnosti na utuženju istih.*
- *Osigurati dosljednu primjenu zaključenog Ugovora o odlaganju plaćanja duga sa Fabrikom glinice „Birač“ AD Zvornik iz 2007. godine, u dijelu fakturisanja i plaćanja duga iz ranijeg perioda.*
- *Poduzeti aktivnosti na zaključenju ugovora sa KJKP „Sarajevogas“ Sarajevo, kojim će se urediti bitni elementi kupoprodajnog odnosa u skladu sa Uredbom o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede i procijenjenim količinama za ugovoreni period.*
- *Potrebno je donijeti pisane procedure kojima će biti regulisano upravljanje gotovinom i gotovinskim ekvivalentima, te osigurati dosljednu primjenu istih.*
- *Potrebno je da Uprava Društva hitno pravno i finansijski reguliše obaveze po ino kreditima kako bi finansijski izvještaji odražavali pouzdan prikaz obaveza i povezanih rashoda.*
- *Potrebno je da Društvo izvrši usaglašavanje stanja svih obaveza na datum bilansa u skladu sa članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji FBiH.*
- *Potrebno je internim aktima Društva detaljno propisati proceduru, rokove i metodologiju za kvartalno utvrđivanje prodajnih cijena prirodnog gasa.*
- *Potrebno je uskladiti Pravilnik o radu sa Općim kolektivnim ugovorom FBiH, u dijelu koji se odnosi na isplatu dodatnih primanja uposlenih, a u cilju pravilnog izvršenja ovih troškova.*
- *Ugovore o djelu zaključivati u skladu sa zakonskim propisima koji regulišu navedenu oblast uz uključivanje svih bitnih elemenata ugovora, a isplate vršiti uz prethodno dostavljene izvještaje o izvršenim uslugama.*
- *Potrebno je donijeti akt kojim će se definisati uslovi i kriteriji dodjele sredstava za pokriće troškova školarine te navedenu naknadu definisati Pravilnikom o radu.*
- *Preispitati opravdanost donošenja odluka o sponzorstvu u cilju reklame u periodu kada Društvo iskazuje gubitak poslovanja.*
- *Postupke nabavki provoditi u skladu sa propisanim procedurama Zakona o javnim nabavkama BiH, podzakonskim i vlastitim aktima.*

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Prethodno iskustvo sa klijentom i ostale kontrole nadležnih organa

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH treći put obavlja reviziju finansijskih izvještaja predmetnog klijenta i usklađenosti iskazanih iznosa u izvještajima sa važećim zakonskim i drugim propisima. U prethodnoj reviziji za 2008. godinu je dato uslovno mišljenje.

Revizijom finansijskih izvještaja za 2011. godinu utvrđeno je da su preporuke date u prethodnoj reviziji manjim dijelom implementirane, što se posebno odnosi na preporuku vezanu za pravno i finansijsko regulisanje obaveza po ino-kreditima. Naime, Društvo je u finansijskim izvještajima priznalo obaveze i pripadajuće troškove po ino kreditima, koje se ne izmiruju, a vjerovatnoća odliva sredstava je upitna zbog nepostojanja kompletne dokumentacije o priznavanju obaveza. Prema računovodstvenim pravilima (tačka 91. Okvira), obaveza se priznaje u bilansu stanja kada je vjerovatno da će doći do odliva resursa i podmirenja obaveza. Zbog navedenog, revizijom finansijskih izvještaja za 2008. godinu nije potvrđeno da su iskazane obaveze, obaveze klijenta jer se iste ne izmiruju, a priznati troškovi kamata i kursnih razlika značajno utiču na rezultat poslovanja. Naša preporuka je bila da se Uprava obrati Ministarstvu finansija FBiH, kako bi se alocirao dug na Društvo i time stekli uvjeti da se iskazane obaveze izmiruju prema Ministarstvu ili da se obezbijedi dokumentacija da Društvo nije obveznik vraćanja navedenih kredita.

Društvo se 30.09.2009. godine obratilo Federalnom ministarstvu finansija vezano za preporuku da se pravno i finansijski regulišu obaveze po kreditima Svjetske banke 4039 BOS i 4040 BOS, kako bi se utvrdila obaveza po ovim kreditima. Ministarstvo je 10.12.2009. godine dostavilo Društvu Nacrt Ugovora kojim bi se podijelile obaveze po kreditima između Društva i KJKP „Sarajevogas“ Sarajevo. Do momenta okončanja predmetne revizije, supsidijarni ugovori sa Federalnim ministarstvom finansija nisu zaključeni. Društvo i dalje vodi ove kredite u svojim knjigama i prenosi dospjeli dio anuiteta na kratkoročne obaveze, obračunava kamatu i povećava troškove, a da nema odliva sredstava. **Nakon 2009. godine nisu poduzimane dodatne aktivnosti na zaključenju ugovora.**

Nije implementirana preporuka koja se odnosila na detaljnu razradu kriterija u Pravilniku o radu u dijelu koji se odnosi na koeficijente, kako bi se za svako sistematizovano radno mjesto utvrdio odgovarajući koeficijent za obračun plaće. Također nije postupljeno ni prema preporuci da se izvrši opis svakog pojedinačnog sistematizovanog radnog mjesta sa jasno naznačenim dužnostima i odgovornostima.

Revizija finansijskih izvještaja za 2011. godinu obavljena je od strane revizorskog društva PKF RE OPINION d.o.o. Sarajevo, sačinjen je izvještaj o obavljenoj reviziji u kojem je dato pozitivno mišljenje.

Od strane Uprave za indirektno oporezivanje BiH vršena je kontrola PDV-a za period od 01.09.2010.-30.09.2011. godine, nakon čega je 13.12.2011. godine sačinjen Zapisnik o izvršenoj kontroli.

4.2 Obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti i finansiranje

Poslovanje Društva u revidiranoj godini odnosilo se na uvoz, transport i prodaju prirodnog gasa, kojim pokriva tržište Federacije BiH i dio prostora Republike Srpske. Nabavka i transport gasa predstavlja složen proces u pravnom, tehničkom i ekonomskom smislu, obzirom da se proces odvija na relaciji Ruska Federacija-Mađarska-Srbija-Bosna i Hercegovina. Ugovori sa ruskim dobavljačem te ostali ugovori za transport gasa do Bosne i Hercegovine su složeni sa cijenama ugovorenim u USD i SDR (specijalna prava vučenja) uz klauzulu praćenja korekcije osnovne cijene gasa uzrokovane rastom određenih energenata na svjetskom tržištu. Rast cijena tih energenata na svjetskom tržištu je uz rast kursa USD najviše uticao na značajno povećanje nabavne cijene gasa. Kurs dolara, iako ostvaren niži od prosječno planiranog je rezultirao negativnim kursnim razlikama, koje su uvećale rashode Društva u 2011. godini za iznos od 4.686.082 KM.

Tokom 2011. godine značajan dio aktivnosti Društva odvijao se na pripremi realizacije izgradnje gasovoda od Zenice do Travnika. Naime, Vlada FBiH je 22.12.2010. godine donijela Odluku o utvrđivanju javnog interesa za izgradnju gasovoda na relaciji Zenica-Travnik, te da se u tu svrhu može pristupiti eksproprijaciji nekretnina. Prema navedenoj Odluci, sredstva za investiciona ulaganja za izradu glavnog projekta i isplatu naknade u cilju rješavanja imovinsko-pravnih odnosa za izgradnju gasovoda na području Srednje Bosne u iznosu od 2.000.000 KM su obezbijedena Odlukom Skupštine Društva od 23.06.2008. godine, prema kojoj se ulaganja finansiraju iz dijela dobiti iskazane po godišnjem obračunu za 2007. godinu.

Planom poslovanja za 2011. godinu planirano je 31.200.000 KM za izgradnju navedenog gasovoda uključujući i izradu projektne dokumentacije, od čega je za realizaciju projekta utrošeno samo 4.491.195 KM, što predstavlja 95% od ukupnih investicionih ulaganja. **Nizak nivo realizacije planiranih investicionih ulaganja rezultat je neefikasnog i kasnog zaključenja ugovora sa izvođačem radova na projektu gasifikacije Srednjobosanskog kantona.** Naime, Društvo je provelo proceduru izbora izvođača radova na izgradnji gasovoda i nabavci opreme prema pravilima Europske banke za obnovu i razvoj (u daljem tekstu: EBRD). Nakon uloženi žalbi ponuđača na izbor izvođača radova, EBRD je ocijenila 19.10.2011. godine da su iste neosnovane, te da Društvo može nastaviti sa procedurom dodjele ugovora, tako da je potpisivanje ugovora zakazano za 16.11.2011. godine, kada je i krajnji rok važnosti ponuda. Ugovor nije potpisan u propisanom roku. Prema prezentiranoj dokumentaciji, konstatovano je da je EBRD u više navrata upozoravala Društvo da će zbog nepotpisivanja ugovora biti izloženo riziku ponovnog provođenja tendera. Također je ukazano da bi Društvo trebalo voditi interne poslovne aktivnosti bez uticaja na potpisivanje ugovora. Navedeno kašnjenje u zaključenju ugovora sa izvođačem radova je imalo za posljedicu i kašnjenje u isporuci cijevi za gasovod Zenica-Travnik, iako je ugovor za nabavku cijevi sa „Umran Celik Boru Sanayii A.S“ Istanbul, Turska zaključen 27.05.2011. godine. Utvrđeno je da je isporuka cijevi od navedenog dobavljača izvršena tek 09.12. i 16.12.2011. godine.

Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije je dopisom od 05.12.2011. godine, naznačilo Društvu da se od istog očekuje da u interesu Federacije BiH i Bosne i Hercegovine poduzme sve neophodne mjere i aktivnosti na uspješnoj realizaciji projekta gasifikacije Srednjobosanskog kantona u skladu sa zakonskim propisima, ugovorenim obavezama, postignutim kreditnim aranžmanom te obavezama koji iz njih proističu. Vlada FBiH je, uz podršku potpisivanju ugovora i nastavku aktivnosti, zadužila upravu Društva i Nadzorni odbor da analiziraju kompletnu dokumentaciju o implementaciji projekta i u slučaju nepravilnosti, pokrenu postupak utvrđivanja odgovornosti.

Revizijom je utvrđeno da je ugovor o izgradnji gasovoda sa nabavkom opreme zaključen tek 23.01.2012. godine sa Konzorcijem Monter Strojarske Montaže d.d Zagreb i GP PUT d.d. Sarajevo na iznos od 11.963.530 EUR-a.

4.3 Sistem internih kontrola

Revizijom je izvršeno ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijski izvještaji i usklađenost istih sa važećim zakonskim i drugim propisima. Odgovornost na uspostavi sistema internih kontrola je na Upravi Društva, a osnova funkcionalnog sistema internih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja, kontrolnih aktivnosti i adekvatne procjene rizika poslovnih procesa. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata.

Revizijom je utvrđeno da tokom revidirane godine Društvo nije izvršilo usklađivanje Statuta, kako je propisano članom 22. Uredbe o vršenju ovlaštenja organa Federacije BiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala. Navedenom Uredbom Vlada FBiH je, između ostalog, propisala način imenovanja Nadzornih odbora ispred državnog kapitala, kao i članova uprava privrednih društava sa većinskim učešćem državnog kapitala.

Što se tiče značajnih procesa poslovanja, Uprava je uspostavila politike i procedure postupanja uposlenih kroz donošenje niza internih akata, kojima su uređeni kontrolni postupci u načinu raspolaganja i trošenja sredstava. Međutim, što se tiče kontrole primjene postojećih procedura, ista se u potpunosti ne provodi od strane Uprave, što je rezultiralo određenim slabostima i nepravilnostima. Nismo se u potpunosti uvjerali da su u određenim segmentima poslovanja kontrolni postupci adekvatni i dovoljni da osiguraju veću efikasnost važnijih procesa poslovanja i zaštitu imovine od gubitaka.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta nije utvrđen djelokrug rada osnovnih organizacionih jedinica, nije utvrđena raspodjela nadležnosti, niti su opisani poslovi svakog pojedinačnog sistematizovanog radnog mjesta sa jasno naznačenim dužnostima i odgovornostima, što predstavlja nedostatak sistema internih kontrola.

Vlada FBiH je 19.07.2011. godine donijela Odluku o davanju prethodne saglasnosti za razriješenje dužnosti članova Nadzornog odbora, te je istog dana donijela Rješenje o prijedlogu za privremeno imenovanje pet članova Nadzornog odbora. Skupština Društva je 10.08.2011. godine, razriješila stari Nadzorni odbor, te je na osnovu prijedloga Vlade FBiH, donijela Odluku o privremenom imenovanju pet članova Nadzornog odbora. **Dakle, Društvo je bilo bez Nadzornog odbora u periodu od 19.07. do 10.08.2011. godine.** Rješenjem Vlade FBiH, privremeni Nadzorni odbor je imenovan do **okončanja konkursne procedure za izbor članova Nadzornog odbora Društva.** Vlada FBiH je dala 24.11.2011. godine prethodnu saglasnost za imenovanje kandidata na upražnjene pozicije za pet članova Nadzornog odbora. Na osnovu toga, Skupština Društva je 26.12.2011. godine, donijela odluku o imenovanju novog Nadzornog odbora na period od 4 godine. **Privremeno imenovanje članova Nadzornog odbora nije u skladu sa članom 8. Uredbe o vršenju ovlaštenja organa FBiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala, prema kojem se prijedlog imenovanja kandidata za članove Nadzornog odbora ispred državnog kapitala vrši na period do 60 dana, u skladu sa odredbama Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine.**

Također ukazujemo da je Poslovnikom o radu Nadzornog odbora iz 2006. godine definisano da se sjednice održavaju po potrebi, a najmanje jednom u tri mjeseca, što smatramo da je nedovoljno i ne omogućava u potpunosti obavljanje poslova iz nadležnosti istog (održano je u 2011. godini 8 sjednica). Navedeno ističemo iz razloga što je članovima Nadzornog odbora tokom 2011. godine vršena isplata redovne mjesečne naknade.

Tokom revidirane godine razriješen je prethodni Direktor i imenovan novi vršilac dužnosti direktora kao i vršilac dužnosti izvršnog direktora.

Naime, nakon Odluke Vlade FBiH o davanju prethodne saglasnosti, Nadzorni odbor je 29.09.2011. godine donio Odluku o prestanku mandata direktora sa 01.10.2011. godine. **Nakon razriješenja prethodni direktor, do vremena okončanja predmetne revizije nije bio raspoređen, čime nije postupljeno u skladu sa članom 57. Statuta. Navedenim članom definisano je da član Uprave, u slučaju prestanka funkcije razriješenjem, ima pravo rasporeda na drugo radno mjesto u Društvu u skladu sa svojom stručnom spremom, izuzev slučajeva trajnog isključenja sa posla. Novi vršilac dužnosti direktora je 31.10.2011. godine donio privremenu Odluku o utvrđivanju i isplati plaće neraspoređenom bivšem direktoru, kojom se utvrđuje privremeno pravo na isplatu neto osnovne plaće za period 01.10.-31.12.2011. godine u iznosu od 4 (četiri) prosječne mjesečne neto plaće isplaćene u FBiH u prethodna tri mjeseca.** Navedeno je obrazloženo činjenicom da je članom 15. Ugovora o angažmanu direktora u Upravi Društva (od 24.07.2009. godine) utvrđeno da: „ako ovaj ugovor bude sporazumno raskinut iz razloga prelaska direktora na drugo radno mjesto u Društvu, ugovorne strane su saglasne da će direktor Društva u slučaju prelaska na manje plaćeno radno mjesto, najmanje tri mjeseca po raskidu ugovora, primati osnovnu plaću prema ovom ugovoru, a ostala prava biti će navedena u Odluci o raskidu ugovora“. **Međutim nije prezentirana dokumentacija da je zadovoljen uslov iz člana 15. Ugovora o angažmanu, odnosno da je ugovor raskinut sporazumno i da je Direktor prešao na drugo radno mjesto u Društvu. Također nije prezentirana ni Odluka o raskidu ugovora.**

Do vremena okončanja predmetne revizije, bivši direktor nije bio raspoređen, a prema prezentiranoj dokumentaciji, isti u 2012. godini nije prihvatio ponuđeni ugovor o radu. Naglašavamo također da internim aktima Društva nije definisano ko (Nadzorni odbor ili Direktor) vrši raspored bivšeg člana Uprave na drugo radno mjesto u Društvu tako da je prilikom imenovanja članova nove Uprave propušteno da se riješi radno-pravni status prethodnog direktora. Isplata plaće istom za period januar-mart 2012. godine je vršena u iznosu 4 (četiri) prosječne mjesečne neto plaće isplaćene u FBiH, kako je utvrđeno privremenim Odlukama direktora.

Nadzorni odbor je prilikom imenovanja v.d. članova Uprave imenovao iste na određeno vrijeme, koje je duže od dva mjeseca. **Iako je navedeni postupak imenovanja Uprave Društva usklađen sa Uredbom Vlade FBiH o vršenju ovlaštenja organa FBiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala (ali ne i Statutom Društva), ukazujemo da navedena Uredba i postupak nisu u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima u FBiH, prema kojem se imenovanja na kraći period definišu kao imenovanja na najviše dva mjeseca koja se ne mogu ponoviti i za koja ukupna naknada za cijeli period ne iznosi više od 5.000 KM.**

Takođe ističemo da Uprava Društva nije donijela Poslovnik o radu, što je obaveza propisana članom 42. Statuta Društva, niti su nam prezentirani zapisnici sa održanih sjednica Uprave, tako da nismo imali uvid u način rada Uprave, sa kojim problemima se ista suočavala tokom revidirane godine, u cilju poduzimanja korektivnih mjera i poboljšanja ostvarenja poslovnih zadataka.

Prema važećoj sistematizaciji ukupno je sistematizovano 46 radnih mjesta, dok je na dan 31.12.2011. godine, bilo uposleno 39 zaposlenih, od čega je jedan neraspoređen (prethodni direktor). Tokom 2011. godine primljena su 3 uposlenika i dva člana Uprave (direktor i izvršni direktor). Pravilnikom o radu definisano je da se izbor novog zaposlenika može vršiti na jedan od slijedećih načina: neposredno, ukoliko postoji poznati kandidat za zaposlenje, posredovanjem Zavoda za zapošljavanje i objavljivanjem oglasa u nekim od dnevnih listova. **Prijem tri nova zaposlenika izvršen je neposredno sa poznatim kandidatima. Nije prezentirana dokumentacija da su primljeni uposlenici ispunjavali uslove u pogledu školske spreme i radnog iskustva koji su propisani Sistematizacijom radnih mjesta. Prezentirani su samo zaključeni ugovori o radu sa novouposlenim, tako da se ne može potvrditi da je izbor zaposlenika izvršen u skladu sa važećim aktima.**

Uprava nije uspostavila jasne i potpune kontrolne procedure kojima bi se regulirali troškovi reprezentacije. Ne može se potvrditi dosljedna primjena internog akta u dijelu načina stvaranja ovih troškova, jer nije prezentirana dokumentacija da se izdaju narudžbe za pružanje ugostiteljskih usluga, nisu svi računi ovjereni od strane odgovornog uposlenika niti je na svim navedeno za koje je svrhe načinjen trošak reprezentacije, zbog čega se nije moglo potvrditi da su isti načinjeni u poslovne svrhe. Internim aktom nije propisano vođenje evidencije primljenih i datih poklona, a trošak datih poklona u 2011. godini je iznosio 12.904 KM.

Navodimo nedovoljno funkcionisanje internih kontrola i ne postojanje adekvatnih kontrolnih aktivnosti, koje su rezultirale slijedećim propustima i nepravilnostima:

- Pravilnikom o radu Društva utvrđen je pregled/tabela u kojoj su, za svako radno mjesto, dati rasponi koeficijenta razvrstani u tri platna razreda. Navedenim Pravilnikom je definisano da će Direktor Društva donijeti provedbeni akt kojim će utvrditi konkretan koeficijent za svako pojedino radno mjesto odnosno za obračun i isplatu plaće osnovne plaće svakog zaposlenika. **Utvrđeno je da u ugovorima o radu koje je Direktor Društva zaključivao sa uposlenicima određivao koeficijente za pojedina radna mjesta u okviru navedenih raspona, bez donesenog provedbenog akta. Imajući u vidu naprijed navedeno ne može se potvrditi osnov i visina koeficijenta navedenih u ugovorima o radu.**
- Tokom 2011. godine na radnom mjestu „stručni saradnik za pravne i opće poslove“ bila su raspoređena dva izvršioca, iako je sistematizovan samo jedan. Navedeno je usmeno obrazloženo privremenim povećanjem obima posla, međutim nije prezentirana dokumentacija koja bi navedeno potvrdila, niti su poduzimane aktivnosti za privremenu izmjenu sistematizacije. Sa jednim od zaposlenika koji je raspoređen na navedeno radno mjesto zaključen je ugovor o radu na određeno vrijeme, ali istim nije definisan vremenski period na koji se ugovor zaključuje.
- Na radnom mjestu „menadžer za investicije“ u Kabinetu Uprave raspoređeno je lice za koje postoje osnove sumnje da je upotrijebilo krivotvorene diplome o završenoj visokoj stručnoj spremi, te da je na taj način počinilo krivično djelo krivotvorenja isprava iz člana 373. stav 1 KZ FBiH. Navedeno smo zaključili uvidom u Obavijest Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo od 31.07.2007. godine, a u kojoj je navedeno da su ovlaštena lica Ministarstva unutrašnjih poslova navedeni predmet dostavila Kantonalnom tužilaštvu Sarajevo, a Društvo se o istom obavještava radi preduzimanja mjera i radnji iz njegove nadležnosti. Iako je navedena Obavijest zaprimljena 10.08.2007. godine, nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da je Društvo po ovom pitanju poduzimalo mjere iz svoje nadležnosti niti aktivnosti na dobijanju informacija o stanju predmeta u Kantonalnom tužilaštvu. Do momenta okončanja predmetne revizije, navedeni uposlenik je bio i dalje raspoređen na poslove i zadatke menadžera za investicije.
- Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama nisu jasno definisane procedure i postupci ispostavljanja faktura, praćenja naplate, prenosa na sumnjiva i sporna potraživanja, ispravke nenaplaćenih potraživanja i otpisa potraživanja. Istim nisu utvrđene procedure slanja opomena kupcima u slučaju ne plaćanja, niti je definisano kada se vrši utuženje istih. Kontrolne aktivnosti nisu uspostavljene na način da bi spriječile potencijalne rizike u ovom procesu.
- Tokom 2011. godinu dva vozila Društva su prodana po sistemu ”staro za novo“, za iznose koji su manji od njihove neotpisane knjigovodstvene vrijednosti, čime su rashodi poslovanja Društva povećani za iznos razlike prodajne cijene i neotpisane vrijednosti sadašnje vrijednosti vozila u ukupnom iznosu od 6.539 KM.
- Društvo nije u svim slučajevima obezbijedilo bankovne garancije kao sredstvo osiguranja plaćanja tekućih obaveza, iako je zaključenim ugovorima sa kupcima predviđeno da se može od potrošača za tekuće isporuke, zatražiti bankovna revolving garancija u vrijednosti prosječne mjesečne isporuke prirodnog gasa. Garancija će biti neopoziva, bezuslovna, plativa na prvi zahtjev Društva uz izjavu izraženu u zahtjevu da potrošač nije izvršio plaćanje u roku predviđenim ugovorom. Navodimo da bankovne garancije nisu dostavili CIMOS TDM CASTING d.o.o Zenica, Tvornica cementa d.d. Kakanj, Tvornica vapna Kreševo i K.F.K. PLIN Kreševo.
- Uprava Društva je u 2011. godini zaključivala proste kompenzacije i cesije duga, iako za to nije imala pismeno ovlaštenje Nadzornog odbora, što je obaveza propisana članom 78. Statuta i Zakonom o javnim preduzećima u FBiH. Nadzorni odbor je na sjednici od 27.12.2011. godine donio Odluku o davanju ovlaštenja za provođenje kompenzacionih postupaka, **kojom je dato ovlaštenje Društvu da se u 2011. godini može vršiti prebijanje-kompenzacija sa KJKP „Sarajevogas“ Sarajevo po osnovu isporučenih količina prirodnog gasa i servisiranja troškova dugoročnog kredita za izgradnju GMRS Kladanj u Stariću u ukupnom iznosu od cca 100.000 KM godišnje. Smatramo da se servisiranje troškova dugoročnog kredita ne može kompenzirati sa dugom za isporučeni prirodni gas.**

U Društvu je formiran Odbor za reviziju koji je tokom 2011. godine održavao redovne mjesečne sjednice na kojima je raspravljano o važnijim pitanjima u poslovanju Društva. Nije uspostavljen Odjel za internu reviziju, budući da ne postoji obaveza prema Zakonu o javnim preduzećima FBiH.

Preporuke:

Potrebno je osigurati dosljednu primjenu svih pisanih procedura i pravila u cilju poboljšanja uspostavljenog sistema internih kontrola, kao i adekvatan i pouzdan nadzor te kontinuirano praćenje kontrolnih aktivnosti.

Poduzeti aktivnosti na hitnom usklađivanju Statuta Društva u skladu sa Uredbom o vršenju ovlaštenja organa Federacije BiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala.

Potrebno je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta utvrditi poslove osnovnih organizacionih jedinica i njihov djelokrug rada, sa raspodjelom nadležnosti i opisima poslova svakog pojedinačnog sistematizovanog radnog mjesta sa jasno naznačenim dužnostima i odgovornostima istih.

Potrebno je prilikom imenovanja članova Nadzornog odbora, direktora i izvršnih direktora poduzimati aktivnosti u cilju dosljedne primjene Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH, posebno u dijelu imenovanja na kraći period.

Prilikom razriješenja članova Uprave definisati internim aktima ko vrši raspored istih na druga radna mjesta kao i pravovremeno i na adekvatan način rješavati radno-pravni status članova Uprave, a u cilju pravilnog izvršenja troškova plaća i ostalih troškova koji se odnose na članove Uprave.

Poduzeti aktivnosti na donošenju Poslovnika o radu Uprave u skladu sa Statutom Društva.

Potrebno je Pravilnikom o radu Društva definisati kriterije i način primjene istih za utvrđivanje koeficijena za pojedino radno mjesto odnosno za obračun i isplatu osnovne plaće svakog zaposlenika, u cilju zadovoljenja principa transparentnosti kod utvrđivanja plaća.

Potrebno je da Uprava Društva, u okviru svojih nadležnosti, hitno poduzme aktivnosti po Obavijesti Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo od 31.07.2007. godine, vezano za krivotvorenje diplome o završenoj visokoj stručnoj spremi od strane zaposlenika Društva.

Prilikom zaključivanja prostih kompenzacija i cesija duga, potrebno je da Uprava Društva obezbijedi pismeno ovlaštenje Nadzornog odbora u skladu sa Statutom i Zakonom o javnim preduzećima u FBiH.

4.4 Planiranje i izvještavanje

Na prijedlog Nadzornog odbora, Trogodišnji Plan poslovanja za 2011.-2013. godinu usvojila je Skupština Društva 12.01.2011. godine. U okviru Trogodišnjeg Plana poslovanja, usvojen je Plan poslovanja za 2011. godinu, a isti su predloženi resornom ministarstvu 30.03.2011. godine.

Uvidom u Poslovno-finansijski plan za 2011.-2013. godinu, utvrđeno je da isti sadrži osnovne planske pretpostavke (nabavna cijena gasa na granici Beregovo, kurs USD, transport prirodnog gasa do Zvornika kroz Mađarsku i kroz Srbiju i prodajnu cijenu gasa), plan realizacije gasa po potrošačima, plan prihoda od prodaje gasa po potrošačima, planska kalkulacija cijene koštanja prirodnog gasa, administrativni troškovi, amortizacija i troškovi održavanja opreme. Tokom 2011. godine, donesene su dvije odluke direktora Društva o smanjenju i istovremenom povećanju različitih planskih pozicija.

Ukupni prihodi od prodaje gasa za 2011. godinu su planirani u iznosu od 173.113.185 KM na osnovu ukupne količine prodaje gasa od 257,17 milliona Sm³ po prosječnoj prodajnoj cijeni od 673,15 KM/1000 Nm³. Procijenjeni prosječni kurs dolara je bio 1 USD=1,4516 KM. Ukupni troškovi nabavke gasa planirani su u iznosu od 171.701.011 KM, a odnose se na troškove nabavne cijene gasa u Sarajevu 164.313.011 KM, amortizaciju 3.798.700 KM, troškove održavanja opreme 482.500 KM i troškove administracije 3.106.800 KM. Prema navedenom ukupna planirana cijena koštanja gasa je iznosila 663,88 KM/1000 Nm³. Pozitivan finansijski rezultat je planiran u iznosu od 1.412.175 KM.

Revizijom je utvrđeno da Društvo nije planiralo porez na dobit i neto dobit, a niti je ispoštovan član 23. stav g) Zakona o javnim preduzećima u FBiH, jer nisu navedeni prijedlozi iznosa za korištenje-raspodjele dobiti za period koji obuhvata plan poslovanja.

Planom investicionih ulaganja u 2011. godini predviđena su značajna ulaganja u iznosu od 37.567.300 KM, od čega se 31.200.000 KM odnosi na izgradnju gasovoda Zenica-Travnik.

Trogodišnjim planom poslovanja (2011.-2013), kao ni Planom poslovanja za 2011. godinu, nisu planirani prihodi i rashodi od kursnih razlika, prihodi i rashodi od kamata kao i ostali prihodi i rashodi.

Osnovne ekonomske kategorije planirane su i ostvarene u slijedećim iznosima:

R.b.	Opis	Ostvareno u 2010. godini	Plan za 2011. godinu	Ostvareno u 2011. godini
	2	3	4	5
I	UKUPNI PRIHOD	154.789.027	173.113.185	206.052.873
	Ukupan poslovni prihod	148.987.685	-	201.038.259
	Prihod od prodaje	148.944.807	173.113.185	200.988.254
	Ostali poslovni prihodi	42.878	-	50.005
	Finansijski prihodi	2.298.578	-	4.260.791
	Ostali prihodi	3.502.764	-	753.823
II	UKUPNI RASHODI	158.456.710	171.701.011	207.719.787
	Ukupni poslovni rashodi	151.716.831	171.701.011	202.434.136
	Finansijski rashodi	6.739.139	-	5.164.346
	Ostali rashodi	740	-	121.305
III	Dobit (I-II)	-	1.412.174	-
IV	Gubitak (II-I)	3.667.683	-	1.666.914

Prema Izvještaju o poslovanju Društva za 2011. godinu, koji je usvojen od strane Nadzornog odbora 24.02.2012. godine, ostvareni su prihodi od prodaje gasa u iznosu od 200.988.256 KM što je u odnosu na plan više za 16%. Također je ostvaren i povećani obim prodaje gasa u iznosu od 279,17 miliona Sm³, što je više za 8,5% od čega se na kupce u FBiH odnosi 76,34%, a na Republiku Srpsku 23,66 %. Ostvareni prosječni kurs dolara na kraju godine bio je za 2,63% niži od prosječno planiranog. Ukupno ostvareni troškovi nabavke gasa u 2011. godini iznosili su 202.434.136 KM i veći su za 17,89% u odnosu na planirane ili za 30.733.125 KM. Ukupna nabavna vrijednost gasa je iznosila 196.128.318 KM što je veće za 19,36% od planiranog. Prosječna nabavna cijena prirodnog gasa u 2011. godini je iznosila 702,44 KM/1000 Nm³,

Ukupna cijena koštanja gasa od 725,03 KM/1000 Nm³ bila je veća od ostvarene prosječne prodajne cijene gasa od 719,93 KM/1000 Nm³, tako da je zbog nastale razlike ostvaren gubitak iz prodaje gasa. Administrativni troškovi, troškovi održavanja opreme i objekata i troškovi amortizacije manji su za 14,65% u odnosu na plan.

Revizijom je utvrđeno da je u 2011. godini realizovano 4.725.081 KM od planiranih investicionih ulaganja ili samo 12,5%, koja se najvećim dijelom odnose na projekat gasifikacije Srednjobosanskog kantona u iznosu od 4.491.195 KM, što je 95% od ukupnih investicionih ulaganja u 2011. godini. U Izvještaju je navedeno da je jedan od razloga niskog nivoa realizacije investicija imenovanje nove Uprave Društva, koje je zahtijevalo izvjesno vrijeme za detaljnije upoznavanje i preispitivanje opravdanosti ulaganja u ovaj projekat.

Preporuke:

Pri izradi Trogodišnjeg Plana poslovanja dosljedno i u potpunosti poštivati Zakon o javnim preduzećima u FBiH, u dijelu planiranja svih stavki prihoda i rashoda, kao i raspodjele dobiti.

Plan investicijskih ulaganja treba biti zasnovan na realnim ostvarenjima za period na koji se odnosi.

4.5 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Knjigovodstvena sadašnja vrijednost stalnih sredstava i dugoročnih plasmana iskazana je u iznosu od 22.862.464 KM i ista se odnose na slijedeće:

	31.12.2011.	31.12.2010.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	22.862.464	20.613.930
Ostala nematerijalna sredstva	30.985	25.409
Zemljišta	1.772.515	1.772.515
Građevinski objekti	11.842.452	14.883.733
Postrojenja i oprema	2.259.128	2.545.037
Avansi, nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	6.906.380	1.336.232
Ostala stalna materijalna sredstva	51.004	51.004

Nematerijalna stalna sredstva su prema Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama izdaci koji Društvu nastanu u proširenju resursa ili stvaranju obaveza prilikom sticanja, razvoja, održavanja ili poboljšanja nematerijalnih resursa. Nematerijalna sredstva se mogu identifikovati kao nenovčana i bez fizičkog obilježja, kad Uprava Društva procijeni da će to sredstvo ostvariti buduće ekonomske koristi i kad je nabavna vrijednost sredstva pouzdano mjerljiva. Nakon početnog priznavanja u knjigovodstvenim evidencijama, knjiže se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti (akumulirana amortizacija) i akumulirane gubitke od umanjenja, a amortizuju se na osnovu procijenjenog vijeka upotrebe, odnosno na osnovu procjene pritjecanja ekonomskih koristi. Početak amortizacije stalnog sredstva počinje kad je sredstvo raspoloživo za upotrebu.

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazane su u iznosu od 21.519.081 KM. Prema računovodstvenim politikama Društva, nabavna vrijednost neke stavke materijalnog stalnog sredstva će biti priznata kao sredstvo kada Društvo donese Odluku o nabavci materijalnih sredstava, ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi povezane s tim sredstvom priticati u Društvo i ako se nabavna vrijednost stalnog sredstva može pouzdano izmjeriti. U materijalna stalna sredstva svrstavaju se i rezervni dijelovi i pomoćna oprema kada se isti koriste uz opremu, kada se očekuje da će se koristiti duže od jedne godine i kada se očekuje da će njihova upotreba biti uz određeno materijalno stalno sredstvo. Stalna sredstva se vrednuju i iskazuju po trošku nabave, odnosno po nabavnoj vrijednosti. Vrijednost, struktura i promjene nekretnina, postrojenja i opreme u revidiranoj godini iskazane su u slijedećoj tabeli:

Opis	Zemljišta	Grad. objekti	Postrojenja i oprema	Alati, pogon. kanc.namj.	Transportna sredstva	Mater.sred. u pripremi	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8
Nabavna vrijednost							
na dan 01.01.2011.	1.772.515	64.575.908	5.577.752	750.422	235.435	1.296.865	74.208.897
- direktna povećanja u 2011. godini	-	67.178	25.006	28.476	99.700	4.491.195	4.711.555
- prijenos sa pripreme	-	5.900	62.413	74.761		-143.074	-
- otuđenje i rashodovanje	-		-71.897	-6.374	-66.103		-144.374
- ostalo	-		-27.475	-16.283			-43.758
na dan 31.12.2011.	1.772.515	64.648.986	5.565.799	831.002	269.032	5.644.986	78.732.320
Akumulirana amortizacija							
na dan 01.01.2011.	-	49.692.173	3.596.591	309.260	112.723	-	53.710.747
- amortizacija	-	3.114.360	423.919	94.369	36.294		3.668.942
- otuđenje i rashodovanje	-		-66.554	-6.374	-49.764		-122.692
- ostalo	-		-27.475	-16.283			-43.758
na dan 31.12.2011.	-	52.806.533	3.926.481	380.972	99.253	-	57.213.239
Neto knjigov.vrijednost							
na dan 01.01.2011.	1.772.515	14.883.735	1.981.161	441.162	122.712	1.296.865	20.498.150
na dan 31.12.2011.	1.772.515	11.842.453	1.639.318	450.030	169.779	5.644.986	21.519.081

Na poziciji investicija u toku (projektovanje) iskazan je iznos od 945.600 KM od čega se na ulaganja u 2011. godini odnosi 338.790 KM. Od navedenog iznosa 310.000 KM se odnosi na izradu Elaborata o inženjersko-geološkim i geotehničkim uslovima na trasi gasovoda i izradu Glavnog projekta dvije tipske mjerno regulacione stanice. Za navedene dodatne usluge projektovanja zaključen je 05.11.2010. godine ugovor sa „Bosna-S“ d.o.o Sarajevo na iznos od 217.386 KM, za koji nam je dato samo usmeno pojašnjenje da je Aneks osnovnog ugovora od 26.01.2009. godine zaključenog za izradu projektne dokumentacije za izgradnju gasovoda Zenica-Travnik na iznos od 726.570 KM. Osnovnim ugovorom je utvrđeno da je rok za za izradu i predaju kompletne projektne dokumentacije 220 dana od dana početka primjene Ugovora, odnosno od dana dostavljanja bankovne garancije za dobro izvršenje posla. **Revizijom je utvrđeno da naknadnim aneksima ugovora nije produžen rok za izvršenje osnovnog ugovora, niti je isti ispoštovan.** Konstatovano je da uz ispostavljene fakture nisu priloženi zapisnici o predaji odgovarajuće dokumentacije potpisani od obje strane, kako je predviđeno članom 6. osnovnog Ugovora. Ističemo da Društvo nije obezbijedilo bankovnu garanciju za dobro izvršenje posla na period predviđen ugovorom, odnosno do ishoda odobrenja za građenje za Projekat. Naime, Federalno ministarstvo prostornog uređenja je 18.11.2011. godine izdalo investitoru („BH-Gas“ d.o.o Sarajevo) djelomično Rješenje, po kojem se daje odobrenje za građenje za dio trase magistralnog gasovoda Zenica-Travnik, dok je bankovna garancija izdata od strane Raiffeisen banke d.d. vrijedila samo do 31.03.2010. godine.

Društvo je 31.12.2011. godine izvršilo aktiviranje investicija u toku (rezervnih dijelova) u iznosu od 143.074 KM, od čega je nabavka dijela rezervnih dijelova izvršena 2007. i 2008. godine. **Utvrđeno je da za priznavanje navedenog iznosa na poziciji materijalnih sredstava u poslovnim knjigama Društva nisu ispunjeni uslovi propisani paragrafom 7. i 13. MRS 16-Nekretnine, postrojenja i oprema, prema kojem u knjigovodstvenu vrijednost sredstava treba priznati troškove rezervnih dijelova u trenutku kada ti troškovi nastanu i kada su ispunjeni uslovi za priznavanje.** Nije izvršena ugradnja navedenih rezervnih dijelova niti je Uprava Društva postupila prema načelu opreznosti, jer nije izvršena procjena vjerovatnoće budućih ekonomskih koristi od iskazane imovine shodno paragrafu 37, 85 i 89. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja. **Navedeno ističemo jer tehnološka i komercijalna zastarjelost i fizičko starenje dok se sredstvo ne upotrebljava, dovode do smanjenja ekonomskih koristi koje bi se mogle dobiti od sredstva.**

Amortizacija stalnih sredstava vrši se po linearnoj metodi otpisa i to za svako pojedinačno sredstvo. Amortizacija materijalnog stalnog sredstva je sistemski raspored troška amortizovanog iznosa sredstva tokom njegovog vijeka upotrebe. Osnovicu za amortizaciju čini nabavna vrijednost stalnog sredstva odnosno bruto knjigovodstvena vrijednost. Najmanje jednom u toku svake finansijske godine, Društvo donosi Odluku o primjeni metode amortizacije materijalnih stalnih sredstava i preostalog vijeka upotrebe kao svoju računovodstvenu politiku koja se primjenjuje na cjelokupnu skupinu materijalnih stalnih sredstava. Stope amortizacije materijalnih stalnih sredstava, utvrđuje Nadzorni odbor Društva na prijedlog Direktora Društva, najmanje jednom godišnje (krajem godine). Tako je Nadzorni odbor donio Odluku o amortizaciji stalnih sredstava u 2011. godini sa procijenjenim korisnim vijekom trajanja i stopama amortizacije za raspoloživa stalna materijalna sredstva:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
-Gasovod	20	5,00
-Oprema za gasovod	8	12,50
-Antenski sistemi	8	12,50
-Dizel agregati od 40-100	8	12,50
-Alati električni	7	14,30
-Putnički automobili	6,50	15,50
-Računarska oprema	5	20,00
-Potapajuće pumpe	5	20,00

Preporuke:

Potrebno je da Uprava značajno ojača kontrole nad imovinom kojom raspolaže i koju iskazuje u finansijskim izvještajima sa ciljem zaštite od mogućih gubitaka.

Radi realnog iskazivanja materijalnih sredstava, dosljedno i u potpunosti postupati u skladu sa paragrafom 7. i 13. MRS 16-Nekretnine, postrojenja i oprema. Prema načelima opreznosti i realnosti

Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja procjenjivati iskazane bilansne pozicije i očekivane buduće koristi.

4.6 Potraživanja

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana su slijedeća potraživanja:

	31.12.2011.	31.12.2010.
POTRAŽIVANJA	73.448.246	48.979.959
Potraživanja od prodaje	71.708.138	47.396.046
Druga kratkoročna potraživanja	1.590.055	1.140.622
Potraživanja za PDV	121.948	87.033
Aktivna vremenska razgraničenja	28.105	356.258

Ukupna potraživanja iskazana na datum bilansa u iznosu od 73.448.246 KM imaju tendenciju rasta i u odnosu na prethodnu godinu veća su za 50,00 %.

Potraživanja od prodaje su najznačajnija i nastala su po osnovu izvršenih isporuka prirodnog gasa kupcima u zemlji, a iskazana su u slijedećim iznosima:

	31.12.2011.	31.12.2010.
Potraživanja od prodaje	71.708.138	47.396.046
Potraživanja od kupaca u zemlji	71.708.138	47.396.046
Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca u zemlji	4.247.076	4.840.944
(Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca)	(4.247.076)	(4.840.944)

Potraživanja od prodaje odnose se na potraživanja od kupaca u zemlji. Iznos od 71.708.138 KM se odnosi na potraživanja do 1 godine i ista su iskazuju kao redovna. Potraživanja od 4.247.076 KM su sumnjiva i sporna potraživanja koja su putem ispravke vrijednosti potraživanja teretila rezultate poslovanja. U iste je uključen i iznos 107.466 KM prenesen na rashode na datum bilansa, za što je donesena Odluka Nadzornog odbora.

Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama definisano je da kada se neizvjesnost pojavi poslije isporuke i poslije računovodstvenog iskazivanja prihoda, izvršiti će se usklađivanje vrijednosti potraživanja na teret rashoda perioda. Neizvjesnost u naplati nastaje ako je istekao rok naplate potraživanja kao i ako je dužnik duži period nelikvidan, na osnovu čega se može zaključiti da bi naplata potraživanja mogla biti realno ugrožena ili nemoguća. Za potraživanja od kupaca, čiji je rok naplate stariji od 365 dana dospijeća za plaćanja ili ako je pokrenut sudski spor, izvršiti će se usklađivanje vrijednosti potraživanja na teret rashoda perioda. **Revizijom je utvrđeno da Pravilnikom nisu jasno definisane procedure i postupci ispostavljanja faktura, praćenja naplate, prenosa na sumnjiva i sporna potraživanja, ispravke nenaplaćenih potraživanja i otpisa potraživanja. Također nisu utvrđene procedure slanja opomena kupcima u slučaju neplaćanja dugovanja, niti je definisano kada se vrši utuženje istih.**

Na datum bilansa, za potraživanja u iznosu od Zvornikstan“ a.d. Zvornik (107.466 KM) za novembar 2010. godine, koja su ispravljena na teret rashoda poslovanja u 2011. godini, nije izvršeno utuženje.

Također, nije prezentirana dokumentacija da je Uprava Društva u 2011. godini poduzela adekvatne aktivnosti na naplati redovnih potraživanja od kupaca, od kojih navodimo „Zvornikstan“ a.d. Zvornik koji sa 31.12.2011. godine duguje 2.991.759 KM (za decembar 2010. godine i 2011. godina) i „Tvornica vapna“ d.o.o Kreševo sa stanjem duga 1.211.057 KM (za period od 31.07.2011.-31.12.2011. godine).

Iskazana potraživanja od Fabrike glinice „Birač“ AD Zvornik u iznosu od 3.101.276 KM, koja se odnose na period do 2001. godine, prenesena su na ispravku potraživanja i za ista je zaključen 18.12.2007. godine Ugovor o odlaganju plaćanja duga, prema kojem dužnik prihvata otplatu duga 4.262.002 USD na način da se na važeću kvartalnu cijenu gasa i svaku narednu prihvata posebno iskazivanje povećane cijene za 6 USD/1000 m³ sa primjenom od januara 2008. godine. Također je definisano da u slučaju da Dužnik, eventualno, prestane sa potrošnjom prirodnog gasa i to samo iz razloga proisteklih iz proizvodnih procesa, isti mora Povjeriocu, po osnovu reprograma, mjesečno uplaćivati minimalni iznos od 60.000 USD, pa do ponovnog pokretanja proizvodnje ili do konačne isplate predmetnog duga. Kao obezbjeđenje plaćanja,

dužnik je dostavio Društvu potpisane bianko vlastite mjenice i posebno ovlaštenje kojim se daje odobrenje da Društvo, u slučaju potrebe, može samostalno popuniti predmetne mjenice radi naplate.

U vezi sa navedenim Ugovorom sa „Birač“ AD Zvornik tokom 2011. godine uz redovne fakture o potrošnji gasa naznačen je iznos reprogramiranog duga (mjesečno 50.000 USD), koje nije u skladu sa odredbama zaključenog Ugovora. Tokom 2011. godine naplaćeno je 500.000 USD reprogramiranog duga odnosno 707.092 KM, koji je ranije ispravljen na teret rashoda. Sa posljednjom naplaćenom ratom saldo naplaćenog duga sa 31.12.2011. godine iznosi 2.051.682 USD ili 3.101.276 KM.

Prema dospijeću naplate ročnost potraživanja je slijedeća:

	do 30 dana	do 60 dana	od 60 do 120 d.	od 120 do 180	od 180 do 365 d.	preko 365 d.	Ukupno
Kupci u zemlji	31.705.060	30.166.273	7.709.887	222.826	1.904.092	-	71.708.138

Iz navedene tabele uočljivo je da potraživanja do 30 dana čine 44,2% od ukupnih potraživanja Društva, dok su potraživanja preko jedne godine ispravljena na teret rashoda poslovanja.

Tokom 2011. godine povećana je ispravka potraživanja za iznos od 107.466 KM, a smanjena za iznos od 802.019 KM. Povećanje se odnosi na prijenos redovnih potraživanja na sumnjiva i sporna, dok se smanjenje na ovoj poziciji odnosi na naplaćena potraživanja tokom obračunskog perioda u iznosu od 751.677 KM i usaglašenje sa kursom USD u iznosu od 50.342 KM.

U strukturi potraživanja najznačajnija su potraživanja od KJKP „Sarajevogas“ Sarajevo, koja sa 31.12.2011. godini iznose 46.665.846 KM, a odnosi se na fakture iz oktobra (dio), novembra i decembra 2011. godine. Društvo sa navedenim kupcem je zaključilo Ugovor o dugoročnom snabdijevanju prirodnim gasom 2000. godine, kojim su utvrđene količine prirodnog gasa za prvih pet godina zaključno sa 2004. godinom, nakon čega nisu zaključivani aneksi ugovora. Ugovor je zaključen na neodređeno vrijeme. Prezentirana je dokumentacija o poduzetim aktivnostima na zaključenju novog ugovora koji, između ostalog, sadrži i Tehničke uslove primopredaje, mjerenja i obračuna prirodnog gasa, ali isti do okončanja predmetne revizije nije potpisan od strane KJKP „Sarajevogas“ Sarajevo.

Druga kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 1.590.055 KM i u odnosu na prethodnu godinu (1.140.622 KM) veća su za 39,4 %. Navedena potraživanja čine potraživanja stečena preuzimanjem duga 955.066 KM, potraživanje za plaćene akontacije poreza na dobit 634.245 KM i potraživanje za refundacije naknada plaća 744 KM.

Potraživanja stečena preuzimanjem duga su evidentirana na osnovu zaključenog ugovora sa „Tvornicom vapna“ d.o.o Kreševo od 18.07.2011. godine, prema kojem su ugovorne strane saglasne da dosadašnji dug K.F.K. PLIN Kreševo, preuzima kupac odnosno „Tvornica vapna“ d.o.o Kreševo. Navedeni iznos od 955.066 KM odnosi se na isporučeni prirodni gas za period mart-juni 2011. godine.

Preporuke:

Potrebno je Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama jasno definisati procedure i postupke ispostavljanja faktura, praćenja naplate, prijenosa na sumnjiva i sporna potraživanja, ispravke nenaplaćenih potraživanja, otpisa potraživanja i utuženja kupaca, te osigurati dosljednu primjenu istog.

Potrebno je izvršiti analizu neutuženih potraživanja i poduzeti potrebne aktivnosti na utuženju istih.

Osigurati dosljednu primjenu zaključenog Ugovora o odlaganju plaćanja duga sa Fabrikom glinice „Birač“ AD Zvornik iz 2007. godine, u dijelu fakturisanja i plaćanja duga iz ranijeg perioda.

Poduzeti aktivnosti na zaključenju ugovora sa KJKP „Sarajevogas“ Sarajevo, kojim će se urediti bitni elementi kupoprodajnog odnosa u skladu sa Uredbom o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede i procijenjenim količinama za ugovoreni period.

4.7 Novac i novčani ekvivalenti

Novčana sredstva iskazana kao gotovina i ekvivalenti gotovine na dan 31.12.2011. godine iznosila su:

	31.12.2011.	31.12.2010.
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI	13.891.772	31.851.844
Transakcijski računi (u domaćoj valuti)	6.589.464	29.812.102
Transakcijski računi (u stranoj valuti)	5.940.927	713.121
Depozit za garanciju	1.360.419	1.325.488
Blagajna-domaća valuta	962	1.133

Prema Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama, Društvo prezentira svoje novčane tokove od poslovnih, investicijskih i finansijskih aktivnosti kao posebne stavke po indirektnoj metodi. Novčani tokovi koji proističu iz transakcija u stranoj valuti iskazuju su u izvještajnoj valuti pravnog lica, primjenom kursa razmjene između izvještajne valute i strane valute, koji vrijedi na datum novčanog toka. Monetarna imovina i obaveze iskazane u stranim valutama vode se u poslovnim knjigama u KM preračunatim po važećem kursu (srednji kurs Centralne banke) na datum transakcije. Stanje monetarne imovine i obaveza u stranoj valuti preračunava se na dan bilansa krajem svakog mjeseca po važećem kursu (srednji kurs Centralne banke). Gotovina i ekvivalenti gotovine odnose se na novčana sredstva koja se vode na računima i u blagajni.

Transakcijski računi u domaćoj valuti otvoreni su kod Intesa Sanpaolo Bank d.d. Sarajevo, UniCredit Bank d.d. Mostar, Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo i Balkan Investment Bank AD Banja Luka i stranoj valuti otvoreni su kod UniCredit Bank d.d. Mostar, Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo i Intesa Sanpaolo Bank d.d. Sarajevo. Svi ugovori sa bankama zaključeni su 2010. godine, na osnovu Okvirnih sporazuma i provedene procedure Zakona o javnim nabavkama BiH.

Društvo ima otvoren poseban namjenski račun za investicije u Intesa SanPaolo Banci, sa kojeg je vršena isplata naknada za eksproprijaciju zemljišta za potrebe izgradnje gasovoda Zenica-Travnik. Račun je otvoren prema Ugovoru zaključenom 11.08.2010. godine i saldo na 31.12.2011. godine iznosi 147.381 KM. Društvo nije usvojilo interni akt, kojim bi se utvrdila ograničenja i nadležnosti u raspolaganju sa sredstvima koja se vode kod poslovnih banaka, niti je uredilo blagajničko poslovanje.

Oročeni depozit u iznosu od 1.360.419 KM odnosi se na depozit po Ugovoru o namjenskom oročavanju depozita zaključen 12.07.2010. godine sa Intesa Sanpaolo Bankom d.d. Sarajevo na iznos 750.000 USD i Aneksu Ugovora od 24.09.2010. godine o dodatnoj uplati depozita 150.000 USD, tako da iznos oročenog depozita u svakom trenutku čini minimalno 5% iznosa garancija izdatih po osnovu osnovnog Ugovora. Aneksom osnovnog Ugovora od 04.02.2011. godine produžen je period garancije do 31.12.2011. godine. Ukupno uplaćeni depozit po ovom osnovu je 900.000 USD.

Preporuka:

Potrebno je donijeti pisane procedure kojima će biti regulisano upravljanje gotovinom i gotovinskim ekvivalentima, te osigurati dosljednu primjenu istih.

4.8 Obaveze, rezervisanja i razgraničenja

U 2011. godini iskazane su obaveze u ukupnom iznosu od 67.103.348 KM i bilježe rast za 18,37% u odnosu na prethodnu godinu. Struktura iskazanih obaveza je slijedeća:

	31.12.2011.g.	31.12.2010. g
OBAVEZE I RAZGRANIČENJA	67.103.348	56.689.107
Dugoročne obaveze i razgraničenja	16.764.335	14.461.016
Obaveze po kreditima	15.508.531	13.674.918
Dugoročna razgraničenja i rez.	1.255.804	786.098
Kratkoročne obaveze	50.339.013	42.228.091
Obaveze prema dobavljačima	30.807.087	22.940.178
Kratkoročni dio dug. fin. obaveza	9.199.552	8.180.097
Obaveze za poreze i naknade	121.428	1.383.989
Pasivna vremenska razgraničenja	10.210.946	9.723.827

Dugoročne obaveze po kreditima predstavljaju preuzete dugoročne ino kredite kojima je finansirana izgradnja gasovoda od Kladnja do Sarajeva u dužini od 78 km. Navedene kredite je uzela Bosna i Hercegovina po Ugovorima o zajmu iz 1996. godine i dio prenijela na Federaciju Bosne i Hercegovine, koja je dalje izvršila raspodjelu na više korisnika među kojima je KJKP „Sarajevogas“. Odlukom Skupštine Kantona Sarajevo od 18.02.2000. godine (u čijoj je nadležnosti KJKP „Sarajevogas“), gasovod je prenesen na Društvo. Prema Ugovoru o prenosu imovine bez naknade između KJKP „Sarajevogas“ i Društva, **Društvo je preuzelo navedenu imovinu i odgovarajući dio obaveza** po inokreditima „B“ i „C“ u iznosu od 13.297.249 USD i po kreditu IDA br. 30290 BOS u iznosu od 1.087.438 SDR.

Federalno ministarstvo finansija je dalo Instrukciju o pravnom i finansijskom regulisanju ovih obaveza, prema kojoj je bilo neophodno sačiniti Supsidijarni sporazum između Federacije BiH i Društva, kao i Anex ugovora između FBiH i KJKP „Sarajevogas“, te iste ratificirati od strane Vlade FBiH. U navedenoj instrukciji su dati podaci kao osnova za izradu Ugovora. **Navedene instrukcije nisu ispoštovane**, a Društvo je priznalo obaveze kao svoje bez odgovarajuće dokumentacije, odnosno samo na osnovu Ugovora i zaključenog Protokola između KJKP „Sarajevogas“ i Društva. Prema raspoloživim informacijama, Federalno ministarstvo finansija otplaćuje kredite „B“ i „C“, a isti se iskazuju u poslovnim knjigama Društva, u kojima se dospijeli anuiteti prenose sa dugoročnih na kratkoročne obaveze.

Vežano za kredit IDA br.30290/BOS, Društvo je tokom 2011. godine uplatilo dvije prispjele rate glavnice i kamate KJKP „Sarajevogas“-u Sarajevo u iznosu od 62.082 KM (27.185,99 SDR) na osnovu zahtjeva istog. Navodimo da za navedeni kredit također nije potpisan Supsidijarni ugovor, niti Društvo raspolaže dokumentacijom da KJKP „Sarajevogas“ Sarajevo plaća navedene obaveze Federalnom ministarstvu finansija. Stanje ovog kredita na dan 31.12.2011. godine je iznosilo 2.264.032 KM (978.695,01 SDR).

Utvrđeno je da Društvo vrši preračun stanja obaveza po dugoročnim kreditima u zavisnosti od kursa USD na kraju godine, te se po kreditima „B“ i „C“ obračunava i priznaje kamata koja se ne plaća. Obračunate kamate u ranijem periodu i 2011. godini imale su za posljedicu povećavanje troškova poslovanja i smanjenje dobiti. **Iznos obračunatih kamata koja je iskazana na poziciji kratkoročnih obaveza (pasivna vremenska razgraničenja) na dan 31.12.2011. godine iznosi 9.911.596 KM.**

U revidiranoj godini iskazane su negativne kursne razlike po osnovu glavnice navedenih kredita u iznosu od 570.914 KM, a po osnovu kamate kursne razlike bile su 250.307 KM. Iskazivanje obaveza prema kursu USD sa 31.12.2011. godine je izvršeno u skladu sa MRS 21-Efekt promjene kursa stranih valuta, na način da su iste teretile rashode poslovanja.

Prema prezentiranoj dokumentaciji, Društvo se 2009. godine pismeno obratilo Federalnom ministarstvu finansija, nakon čega je Ministarstvo dostavilo Nacrt Supsidijarnih ugovora, koji do okončanja predmetne revizije nisu potpisani.

Radi predostrožnosti i moguće obaveze plaćanja ino kredita i pripadajuće kamate, Uprava je zauzela stav da se u finansijskim izvještajima iskazuju obaveze, kamate i kursne razlike. Na ovaj način obaveze su priznate, ne dolazi do odliva sredstava, povećani su troškovi poslovanja i umanjena je dobit za iznos kamata i negativnih kursnih razlika. **Ističemo da navedene obaveze na dan 31.12.2011. godine nisu usaglašene sa Federalnim ministarstvom finansija.** Zbog navedenog, **ne može se potvrditi** da su iskazane obaveze, obaveze Društva jer se ne izmiruju, a prema računovodstvenim pravilima (tačka 91. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja) obaveza se priznaje u bilansu stanja kada je **vjerovatno** da će doći do odliva resursa i podmirjenja obaveza.

Dugoročna razgraničenja i rezervisanja odnose se na donaciju cijevi prilikom izgradnje gasovoda u iznosu od 743.220 KM, kao i donirana sredstva za plaćanje konsultantskih usluga po EBRD kreditu u realizaciji investicione izgradnje gasovoda u iznosu od 512.584 KM.

Na poziciji kratkoročnih obaveza, obaveze prema dobavljačima na dan 31.12.2011. godine iznose 30.807.087 KM, od čega se 26.579.316 KM odnosi na ino dobavljače (za isporuku prirodnog gasa i transport za decembar 2011. godine). Navedene obaveze prema ino-dobavljačima su izmirene u januaru 2012. godine. Upoređujući visinu ovih obaveza sa istim iz 2010. godine, vidljivo je povećanje za 34,29%, koje je rezultat veće nabavne cijene gasa u decembru 2011. godine u odnosu na decembar 2010. godine, kao i većeg kursa dolara. Utvrđeno je da Društvo nije usaglasilo manji iznos obaveza sa dobavljačima u zemlji, u skladu sa članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji FBiH.

Obaveze za poreze i naknade iznose 121.428 KM od čega se 47.720 KM odnosi na naknade članova općinskih komisija za eksproprijaciju, za izgradnju gasovoda na relaciji Zenica-Travnik. Revizijom je utvrđeno da Društvo nije zaključilo ugovore o djelu sa fizičkim licima, obzirom da se naknade za rad komisija isplaćuju direktno istima na osnovu Zaključaka opština, što nije u skladu sa Zakonom o obilgacionim odnosima.

Pasivna vremenska razgraničenja najvećim dijelom se odnose na obračunate kamate po kreditima (9.911.596 KM) i rezervisanja prema MRS-19 (237.285 KM). Navodimo da iskazani iznos obaveza za kamate je evidentiran po originalnom otplatnom planu, po kojem je kamatna stopa iznosila 5,79% godišnje (šestomjesečni LIBOR uvećan za pola %). Prema raspoloživim podacima, utvrđeno je značajno kretanje šestomjesečnog LIBORA, čiji prosjek u 2011. godini je iznosio 0,5%. **Posebno ističemo da je Federalno ministarstvo finansija potvrdilo kamatnu stopu samo za 2011. godinu na kredite „B“ i „C“.** Navedeno može imati za posljedicu da ukupno iskazane kamate po ovim kreditima, na datum bilansa nisu pravilno obračunate i iskazane.

Preporuke:

Potrebno je da Uprava Društva hitno pravno i finansijski reguliše obaveze po ino kreditima kako bi finansijski izvještaji odražavali pouzdan prikaz obaveza i povezanih rashoda.

Potrebno je da Društvo izvrši usaglašavanje stanja svih obaveza na datum bilansa u skladu sa članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji FBiH.

4.9 Kapital

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana je slijedeća struktura kapitala:

	31.12.2011.	31.12.2010.
KAPITAL	43.270.828	44.937.742
Upisani vlasnički kapital	50.000	50.000
Zakonske rezerve	5.458.477	5.458.477
Statutarne rezerve	22.562.412	22.562.412
Neraspoređena dobit ranijih godina	16.866.853	20.534.536
(Gubitak ranijih godina)	-	(3.667.683)
(Gubitak izvještajne godine)	(1.666.914)	-

Upisani osnovni kapital registrovan kod nadležnog registarskog suda u iznosu od 50.000 KM usklađen je sa knjigovodstvenim stanjem. Osnovni kapital Društva učestvuje u osnovnom kapitalu sa 100%-tnim udjelom. Evidencija udjela se vodi u knjizi udjela, koju Uprava Društva vodi u skladu sa zakonom. Osnovni kapital Društva se može povećati ili smanjiti, ali smanjenje ne može biti ispod minimalnog iznosa osnovnog kapitala utvrđenog Zakonom.

Tokom revidirane godine, provedeno je knjigovodstveno evidentiranje Odluke Skupštine Društva od 30.06.2011. godine o pokriću gubitka iskazanog u Bilansu uspjeha za 2010. godinu u iznosu od 3.667.683 KM na način da je ostvareni gubitak pokriven tako da je iznos 3.400.000 KM pokriven iz dobiti 2009. godine, a preostali iznos od 267.683 KM iz akumulirane dobiti.

Društvo je u revidiranoj godini iskazalo negativan finansijski rezultat u iznosu od 1.666.914 KM, koji se najvećim dijelom odnosi na gubitak iz poslovnih aktivnosti (1.395.877 KM). Do vremena okončanja predmetne revizije, Skupština Društva nije donijela konačnu odluku o pokriću gubitka za 2011. godinu.

4.10 Prihodi

Prihodi ostvareni u obračunskom periodu iskazani su u slijedećim iznosima:

	31.12.2011.	31.12.2010.
PRIHODI	206.052.873	154.789.027
Poslovni prihodi	201.038.259	148.987.685
Finansijski prihodi	4.260.791	2.298.578
Ostali prihodi i dobiti	753.823	3.502.764

Prihod je povećanje ekonomskih koristi tokom obračunskog perioda u obliku priliva ili povećanja sredstava ili smanjenja obaveza, koji dovodi do povećanja kapitala, osim onih povećanja koja se odnose na udjele učesnika u vlastitom kapitalu. Prihod predstavlja prihod od redovne aktivnosti Društva i iskazuje se po različitim nazivima: prihod od prodaje, ulaganja, finansiranja i ostali prihodi. Prihodi od prodaje gasa predstavljaju fakturisanu i obračunatu vrijednost isporučenog gasa. Prihod treba priznati kad postoji vjerovatnoća priliva ekonomskih koristi u Društvo i kad se te koristi mogu pouzdano izmjeriti. Međutim, kada se pojavi neizvjesnost u pogledu naplativosti iznosa već uključenog u prihod, taj nenaplativi iznos čiji je povrat prestao biti vjerovatan, priznaje se kao rashod.

Kada se rezultat transakcije koja se sastoji od pružanja usluga može pouzdano izmjeriti, prihodi povezani s tom transakcijom se priznaju srazmjerno stepenu izvršenja usluge na datum bilansa stanja. Prodane usluge koje su naplaćene, a nisu pružene, priznaju se kao obaveza na dan bilansa stanja. U prihode od finansiranja priznaju se prihodi u periodu kada je transakcija izvršena (realizovane kursne razlike) i na dan bilansa stanja (kursne razlike na stanje).

Poslovni prihodi u ukupnim prihodima sudjeluju sa 97,5% što je u odnosu na prethodnu godinu više za 34,94%, a u odnosu na plan za 16,10 %. Prihodi po osnovu prodaje prirodnog gasa u Federaciji BiH ostvareni su u ukupnom iznosu od 153.786.127 KM. Ostvareni prihod od prodaje prati indekse povećanog obima potrošnje gasa, kao i prosječno ostvareno veće prodajne cijene gasa. Najveće ostvarenje prihoda ostvareno je kod Tvornice glinice Birač iz Zvornika i to više za 21.249.572 KM u odnosu na plan ili za 89,77%.

Prodajna cijena formira se na osnovu kretanja nabavnih cijena prirodnog gasa i ostalih troškova poslovanja, pri čemu značajnu ulogu igra kurs USD. Potrošači su grupisani u sljedeće skupine:

- distributivna preduzeća (KJKP Sarajevogas, Visokogas, K.F.K. Plin, Zvornikstan);
- veliki industrijski potrošači (Arcelor Mittal Zenica, Birač Zvornik);
- srednji i mali industrijski potrošači-11 potrošača od kojih su najveći IGM Visoko, T.C. Kakanj, Željezara Ilijaš, Cimos Zenica te potrošači u Republici Srpskoj.

Ugovorima sa potrošačima se regulišu opšti uslovi isporuke gasa, a fakturisanje se vrši na osnovu cijena, koje za distributivna preduzeća odobrava Vlada FBiH na osnovu prethodne saglasnosti resornog Ministarstva i Federalnog ministarstva trgovine. Cijena ovim kupcima se obračunava u KM.

Ugovori sa velikim industrijskim potrošačima (Arcelor Mittal Zenica, Birač Zvornik) su zaključeni u USD i cijena se kvartalno koriguje u zavisnosti od kretanja nabavne cijene prirodnog gasa. Nadzorni odbor Društva utvrđuje prodajne cijene za srednje i male industrijske potrošače, koje su utvrđene u KM.

Tokom revidirane godine, prodajna cijena prirodnog gasa za distributivna preduzeća mijenjana je dva puta na osnovu zahtjeva Društva za povećanjem cijena. Vlada FBiH je odobrila povećanje cijena tako da su cijene u 2011. godine bile slijedeće: 650 KM/1000 Sm³ do 01.05.2011. godine; 720 KM/1000 Sm³ do 01.11.2011. godine i 820 KM/1000 Sm³ od 01.11.2011. godine pa nadalje.

Vežano za povećanje prodajne cijene gasa sa 650 na 720 KM/1000 Sm³, Nadzorni odbor Društva je donio Odluku o povećanju cijene 25.02.2011. godine počev od 01.04.2011. godine, ali je Odluka o davanju saglasnosti na cijenu prirodnog gasa donesena na Vladi FBiH tek 14.04.2011. godine sa primjenom od 01.05.2011. godine. Također kod povećanja prodajne cijene gasa sa 720 na 820 KM/1000 Sm³, Nadzorni odbor je donio Odluku o povećanju cijene 09.09.2011. godine počev od 01.10.2011. godine, dok je Vlada FBiH donijela Odluku o davanju saglasnosti na cijenu prirodnog gasa 27.10.2011. godine sa primjenom od 01.11.2011. godine.

Nabavna cijena gasa i troškovi transporta su se kvartalno korigovali (povećavali) u skladu sa međunarodnim ugovorima i imajući u vidu gore navedeno, prodajna cijena distributerima se nije kvartalno utvrđivala niti adekvatno pratila promjenu cijena nabavke gasa. Iako se nabavna cijena gasa korigovala, zahtjevi za povećanjem cijena ne prate korekciju već se sačinjavaju na bazi procjene poslovanja Društva, tako da dinamički posmatrano ima znatnih odstupanja između nabavne i prodajne cijene prirodnog gasa.

Revizijom je utvrđeno da se ne poštuju odredbe zaključenog ugovora sa KJKP „Sarajevogas“ Sarajevo, kojim je regulisan način utvrđivanja cijene i fakturisanja, niti su izvršene izmjene i dopune vezane za isto. Naime, ugovorom je definisano da će se obračun i fakturisanje isporučenog gasa vršiti na osnovu planske cijene gasa u skladu sa propisima koji regulišu ovu materiju. Svaka tri mjeseca vršiti će se usklađivanje cijena na godišnjem nivou za naredno tromjesečje, dok će se eventualne razlike u cijenama iz četvrtog kvartala prenositi na plansku cijenu slijedeće godine.

Fakturisanje će se vršiti na osnovu planske godišnje cijene i na bazi preuzetih količina iz zapisnika o primopredaji, koji je sastavni dio fakture.

Prema članu 31. Uredbe o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede, Vlada FBiH na prijedlog Federalnog ministarstva trgovine, uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva, snabdjevaču gasom tarifnih kupaca koji obavljaju javnu uslugu u FBiH, će regulisati cijenu za snabdjevanje gasom. Regulisanje cijene prirodnog gasa za tarifne kupce će se zasnivati na osnovu cijene nafte i naftnih derivata na svjetskom tržištu kao polazne osnove za kalkulaciju, definisanih perioda isporuke, odnosa planiranih količina i realizovanih količina gasa, sezonske ili dnevne dinamike isporuke tarifnim kupcima, odnosa ugovorenog i isporučenog kvaliteta gasa, kao i ostalih kalkulativnih elemenata cijene isporučenog gasa. **Međutim, navedenom Uredbom i internim aktima Društva nije detaljno propisana procedura, rokovi i metodologija za kvartalno utvrđivanje prodajnih cijena prirodnog gasa.**

Finansijski prihodi iskazani su u iznosu od 4.260.791 KM i odnose se na prihode od kamata na sredstva po viđenju (80.009 KM) i prihode od pozitivnih kursnih razlika (4.180.782 KM). Prihodi od kursnih razlika su nastali kao rezultat pozitivne kursne razlike u kursu USD na osnovu ulaznih deviznih faktura, po osnovu deviznih računa na kojima su evidentirani prilivi i odlivi novčanih sredstava iskazanih u USD kao i kursne razlike nastale po deviznim izlaznim fakturama.

Ostali prihodi i dobici iskazani su u iznosu od 753.823 KM i odnose se najvećim dijelom na prihode od naplaćenih ispravljenih potraživanja (751.677 KM) i to od Tvornice glinice „Birač“ Zvornik (707.092 KM) i „IGM“ d.o.o Visoko (44.585 KM)

Preporuka:

Potrebno je internim aktima Društva detaljno propisati proceduru, rokove i metodologiju za kvartalno utvrđivanje prodajnih cijena prirodnog gasa.

4.11 Rashodi

U bilansu uspjeha iskazani su rashodi u ukupnom iznosu od 207.719.787 KM, sa slijedećom strukturom:

	31.12.2011.	31.12.2010.
RASHODI	207.719.787	158.456.710
Poslovni rashodi	202.434.136	151.716.831
Finansijski rashodi	5.164.346	6.739.139
Ostali rashodi i gubici	121.305	740

Nabavna vrijednost prirodnog gasa u iznosu od 196.128.318 KM, predstavlja najznačajniji poslovni rashod, čije je učešće u ukupnim rashodima 97%. Tokom 2011. godine uvezeno je 279.208,592 Nm³ prirodnog gasa, za što je ruskom isporučiocu Gazpromu plaćeno 169.477.618 KM. Transport kroz Mađarsku je iznosio 13.181.441 KM dok je transport kroz Srbiju iskazan u iznosu od 9.434.957 KM. Nabavna vrijednost prirodnog gasa je veća u odnosu na prethodnu godinu za 34,84% zbog veće količine uvezenog gasa i rasta nabavne cijene. U I kvartalu 2011. godine, cijena po 1000/Nm³ je iznosila 369,21 USD, dok je u IV kvartalu bila 505,58 USD, uz rast od 36,9%.

Troškovi plaća i ostalih primanja su iznosili 1.830.164 KM, što je za skoro 10% više u odnosu na prethodnu godinu. Najviša neto plaća u 2011. godini iznosila je 4.333 KM, a najniža 804,27 KM.

Naknade troškova zaposlenih obuhvataju naknade za topli obrok, za prevoz uposlenika na posao, regres za godišnji odmor i davanja povodom vjerskih i drugih praznika. U odnosu na planiranu masu ovih naknada, u 2011. godini isplaćeno je manje za 5,35%, a u odnosu na prošlu godinu više za 14,03%.

Naknada za regres za godišnji odmor je iskazana u iznosu od 49.341 KM, od čega se 4.122 KM odnosi na obračunate poreze i doprinose iznad neoporezivog dijela. Regres je isplaćen linearno svim uposlenicima u iznosu od 1.190 KM, na osnovu Odluke Direktora. **Ističemo da Pravilnikom o radu Društva nije utvrđena visina regresa, samo je navedeno da u slučaju iskazanog gubitka u prethodnoj godini, ne postoji obaveza isplate regresa osim ukoliko se to ne odredi Planom poslovanja i potvrdi odlukom direktora Društva. Navedeno nije u skladu sa članom 19. Općeg kolektivnog ugovora za teritoriju FBiH, kojim je utvrđeno da je uslov za isplatu regresa da Društvo nije poslovalo sa gubitkom u prethodnoj godini. Imajući u vidu da je u prethodnoj godini iskazan**

gubitak u iznosu od 3.667.683 KM ne može se potvrditi opravdanost isplate regresa uposlenicima u 2011. godini.

Na poziciji naknada ostalih troškova iskazan je iznos od 49.991 KM, od čega se iznos od 43.632 KM odnosi na isplaćene naknade uposlenicima za Dan firme i za vjerske praznike. Revizijom je utvrđeno da su isplate izvršene na osnovu Odluka direktora, kojima je utvrđena visina za obje vrste naknade u iznosu od po 400 KM po zaposleniku. **Ističemo da navedene naknade nisu definisane Pravilnikom o radu Društva, kao i da naknada za Dan firme nije predviđena Općim kolektivnim ugovorom, zbog čega se ne može potvrditi opravdanost isplata navedenih naknada.**

U okviru **ostalih naknada** iskazan je iznos od 10.809 KM, koji se odnosi na troškove po osnovu ugovora o djelu. Dio ovih troškova se odnosi na ugovor zaključen sa fizičkim licem za pružanje savjetodavne pomoći Upravi Društva, zaključen na period od 6 mjeseci počevši od 01.11.2011. godine. Ugovorna neto mjesečna cijena usluga iznosi 2.770 KM. Utvrđeno je da ugovor nije sadržavao propisane bitne elemente ugovora, a isplata istog vršena je bez prethodno dostavljenih izvještaja o izvršenim uslugama i ovjere nadležnih da je usluga i izvršena. Također utvrđeno je da Uprava nije utvrdila plan rada sa pružiocem usluga u skladu sa Ugovorom.

Prema prezentiranoj dokumentaciji, utvrđeno je da je na osnovu odluke Direktora izvršena isplata dijela troškova školarine za dva uposlenika, u ukupnom iznosu od 2.950 KM. Navedena naknada nije predviđena Pravilnikom o radu, niti je donesen interni akt kojim bi se utvrdili uslovi za odobravanje sredstava za školarinu.

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su u iznosu od 200.487 KM što je za cca 36% manje od u odnosu na prethodnu godinu. U okviru ovih troškova iskazani su troškovi sponzorstva u cilju reklame u iznosu od 6.595 KM. Uzimajući u obzir iskazani gubitak prethodne godine i prirodu poslovanja Društva, ne može se potvrditi opravdanost isplate ovih troškova.

Negativne kursne razlike se odnose na kursne razlike po osnovu obaveza prema ino-dobavljačima (2.732.391 KM), zatim razlike nastale na osnovu stanja na deviznim računima (1.132.390 KM), te razlike po osnovu ino-kredita (821.222 KM). Društvo ne može direktno uticati na visinu ovih rashoda jer je cijena prirodnog gasa kao i transportnih troškova određena osnovnim ugovorima koji su iskazani u USD.

Ostali finansijski rashodi u iznosu od 295.458 KM predstavljaju taksu na nepovučena kreditna sredstva u iznosu od 0,5% u polugodišnjim ratama, za izgradnju gasovoda Zenica–Travnik.

Ostali rashodi i gubici iznose 121.305 KM odnose se na gubitke od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava u iznosu od 11.582, rashode po osnovu ispravke vrijednosti potraživanja u iznosu od 107.466 KM i ostale rashode u iznosu od 2.257 KM.

Preporuke:

Potrebno je uskladiti Pravilnik o radu sa Općim kolektivnim ugovorom FBiH, u dijelu koji se odnosi na isplatu dodatnih primanja uposlenih, a u cilju pravilnog izvršenja ovih troškova.

Ugovore o djelu zaključivati u skladu sa zakonskim propisima koji regulišu navedenu oblast uz uključivanje svih bitnih elemenata ugovora, a isplate vršiti uz prethodno dostavljene izvještaje o izvršenim uslugama.

Potrebno je donijeti akt kojim će se definisati uslovi i kriteriji dodjele sredstava za pokriće troškova školarine te navedenu naknadu definisati Pravilnikom o radu.

Preispitati opravdanost donošenja odluka o sponzorstvu u cilju reklame u periodu kada Društvo iskazuje gubitak poslovanja.

4.12 Sudski sporovi

Prema podacima Sektora za pravne i opće poslove, na dan 31.12.2011. godine protiv Društva se vode 4 sudska spora, od kojih se tri odnose na tužbe bivših članova Nadzornih odbora radi isplate mjesečne naknade po osnovu angažmana u istome. Uvidom u dokumentaciju, utvrđeno je da su navedeni sudski postupci u toku. Protiv Društva fizičko lice je podignulo tužbu radi isplate naknade štete na nekretninama prilikom izvođenja radova na polaganju gasovoda Visoko-Brnjaci u vrijednosti 5.050 KM:

Prema Informaciji Društva o stanju sudskih predmeta, Društvo nije pokrenulo nijedan sudski postupak protiv pravnih i fizičkih lica.

4.13 Nabavke

Prema prezentiranim podacima Društva, u 2011. godini zaključeno je ugovora o javnim nabavkama ukupne vrijednosti 527.187 KM. Po osnovu provedenih pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja zaključeno je ugovora u vrijednosti 25.369 KM, konkurentskih zahtjeva 299.819 KM i direktnih sporazuma 201.999 KM. Od strane ponuđača Uredu za razmatranje žalbe podnesee su dvije žalbe, od kojih je žalba na postupak izbora banke za platni promet u stranoj valuti i konverziju novca (LOT 3) uvažena i Društvo je poništilo postupak javne nabavke u cijelosti.

U svim revidiranim postupcima koji su prethodili zaključenju ugovora nisu u potpunosti ispoštovane procedure propisane Zakonom o javnim nabavkama BiH i njegovim provedbenim aktima. Utvrđeno je da je u 2011. godini Društvo provelo ponovljeni postupak Konkurentskog zahtjeva sa objavom obavještenja radi nabavke usluge Izbora vanjskog revizora za obavljanje poslova revizije finansijskih izvještaja za 2011. i 2012. godinu. Prema prezentiranoj dokumentaciji, utvrđeno je da je Društvo u Pozivu po konkurentskom zahtjevu za dostavu ponuda kod „ostalih uslova za učešće“ navelo da pravo učešća imaju svi ponuđači koji su registrovani za obavljanje djelatnosti koja je predmet ponude i čiji su izvještaji prihvatljivi za međunarodne kreditne institucije (EBRD i Svjetska banka), što dokazuju ovjerenom validnom dokumentacijom. Međutim nijednim aktom Društvo nije preciziralo koja je validna dokumentacija, tako da su ponuđači dostavili različitu dokumentaciju o ispunjavanju navedenog kriterija, koju je Društvo prihvatilo kao validnu. Navedeno je u suprotnosti sa tačkom 3. člana 46. Zakona o javnim nabavkama BiH, prema kojem zahtjev iz ponude obuhvata adekvatne i dovoljne informacije, na osnovu kojih dobavljači mogu pripremiti svoje ponude na stvarno konkurentskom osnovu.

Kod provođenja postupka Konkurentskog zahtjeva sa objavom obavještenja za nabavku detektora za ispitivanje koncentracije CH 4 na otvorenom i nabavku mobilnih detektora (tri vrste) ukupne vrijednosti 59.897 KM, Obavijest o nabavci je objavljena u „Službenom glasniku BiH“ br.68 od 29.08.2011. godine, u kojoj je navedeno da se tenderska dokumentacija mogla obezbijediti do 26.08.2011. godine. Prema naprijed navedenom može se zaključiti da ugovorni organ, prilikom davanja tenderske dokumentacije, nije se pridržavao principa jednakosti i nediskriminacije. Također je utvrđeno da je kod navedenih postupaka došlo do dijeljenja predmeta nabavki, što je u suprotnosti sa članom 6. Zakona o javnim nabavkama BiH. Isto tako konstatovano je da, iako su provedena dva različita postupka, sa izabranim ponuđačem (najpovoljniji u oba postupka) zaključen je samo jedan ugovor.

Revizijom je utvrđeno da je u 2011. godini Društvo provelo dva postupka nabavke putničkih vozila zamjenom po sistemu „staro za novo“. Tako je direktor 23.03.2011. godine donio Odluku o pokretanju postupka javne nabavke terenskog kombi vozila putem konkurentskog zahtjeva za dostavu ponude bez dodatne objave, zamjenom po principu „staro za novo“. Nakon provedene procedure, Odluka o dodjeli ugovora je donesena 27.04.2011. godine dok je ugovor sa najpovoljnijim ponuđačem „AC QUATTRO“ d.o.o. Sarajevo zaključen 31.05.2011. godine, prema kojem je vrijednost prihvaćene ponude 57.883 KM (cijena ponuđenog novog vozila bila je 58.383 KM, dok je cijena rabljenog vozila 500 KM).

U drugom slučaju, nakon donesene Odluke o pokretanju postupka javne nabavke terenskog vozila po principu „staro za novo“, Društvo je zaključilo 22.06.2011. godine Ugovor o kupoprodaji terenskog vozila sa najpovoljnijim ponuđačem „AC QUATTRO“ d.o.o. Sarajevo, prema kojem je vrijednost prihvaćene ponude 47.385 KM (cijena ponuđenog novog vozila bila je 58.266 KM, dok je cijena rabljenog vozila 10.881 KM).

Naglašavamo da je Agencija za javne nabavke, u postupku monitoringa prema odredbama Pravilnika o monitoringu postupaka javnih nabavki, konstatovala da ugovorni organ koji prodaje staro vozilo, nastoji postići što veću cijenu za isti, dok se u postupku javne nabavke mora koristiti jedan od kriterija kao što su najniža cijena ili ekonomski najpovoljnija ponuda. Ovaj kriterij je suprotan kriteriju odabira najpovoljnije ponude kod prodaje robe, te se iz tih razloga u postupku javne nabavke ne mogu provoditi postupci zamjenom „staro za novo“.

Preporuka:

Postupke nabavki provoditi u skladu sa propisanim procedurama Zakona o javnim nabavkama BiH, podzakonskim i vlastitim aktima.

4.14 Vanbilansna evidencija

Vrijednost vanbilansne evidencije na dan 31.12.2011. godine iskazana je u iznosu od 8.918.304 KM i odnosi se na dug Republike Srpske za gas potrošen u 1996. godini u vrijednosti od 5.900.000 USD.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku Uprava Društva je uz dopis broj: 01-3244 od 02.07.2012. godine, dostavila Komentar na Nacrt Izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja „BH-GAS“ d.o.o Sarajevo za 2011. godinu. U Komentaru su date primjedbe za određene konstatacije u nalazima i izraženom mišljenju i za dio nalaza dostavljena je dodatna dokumentacija.

Prihvatili smo dokumentaciono opravdane dokaze i sve što je imalo realnu osnovu za korekciju uključili smo u konačan Izvještaj. Pored navedenog na određeni broj Vaših primjedbi i obrazloženja, dajemo slijedeća pojašnjenja.

Naglašavamo da kod prijema tri nova zaposlenika, nije prezentirana dokumentacija da su isti u momentu prijema ispunjavali uslove u pogledu školske spreme i radnog iskustva, a koji su propisani Sistematizacijom radnih mjesta. Kada je u pitanju Vaše neslaganje sa konstatacijom da nisu ispunjeni uslovi za aktiviranje investicija u toku (rezervni dijelovi) u iznosu od 143.074 KM, ističemo da nije dostavljena dokumentacija o ugradnji istih, odnosno da su ispunjeni uslovi za priznavanje u finansijskim izvještajima.

Napominjemo još jednom da se preporuke vezano za usklađivanje Statuta sa Uredbom o vršenju ovlaštenja organa Federacije BiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala i donošenje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i Pravilnika o radu, odnose na Vaše daljne aktivnosti vezano za isto, budući da ovi akti još uvijek nisu usvojeni. Preporuke su date i iz razloga što će revizorski Izvještaj biti upućen Parlamentu FBiH, Vladi FBiH i nadležnom federalnom ministarstvu, kako bi se navedene institucije upoznale sa uočenim propustima.

Vođa tima

**Rukovodilac Sektora za finansijsku
reviziju**

Mirsada Janjoš, dipl.oec.

Dijana Šutalo, viši revizor za finansijsku reviziju, dipl.oec.

Član tima

Mia Buljubašić, mlađi revizor za finans. reviziju, dipl.oec.